Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 27 декабрь, 1977 шу. ● № 154 (5821). ● Мах 2 кап.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА VIII ПЛЕНУМ

Селхан гор. Грозне хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома VIII пленум.

Пленуме дийцар ер дешаш:

1. КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума итогаши КПСС ЦК Пленуме нов. Л. И. Брежнева даьча къамаьла тIара хьадоагIа областной партийни организаце деккараши.

2. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома 1976—1977 шерашка баьча балхах йола информационни доклад.

Хьалхарча дешах лаьца доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. **А. В. Власова.**

Доклад ювцаш пренеех къамаьлаш дир: **Н. И. Семенова** — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара, **С. А. Джамбековас** — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза трактористка, **В. А. Сорокина** — «Грознефть» производственни объедин ене генеральни директора, **В. А. Ивановас** — «Горскнефть» НГДУ лаборантка, **А. Т. Харикова** — КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара, **А. А. Мальсагова** — ГI. Алиева цIерагIча «Электроинструмент» завода директора, **Х. Х. Мархиева** — рудни йоацача гIишлошъеча материалий Карабулакски завода оператора, **А. И. Воронкина** — КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара, **Ж. Бисултанова** — Аргунски «Пищемаш» завода слесарий бригадира, **Е. В. Брыксина** — республика Госплана председателя.

Дийнача дешах пленумо тIаьйцар боаттIаш бола соцам.

Пленуме хиннарша берригаш а раьза болаш къоабал а йир тIера ца болаш кхоачашъяра тIа а йийцар КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеши КПСС ЦК Генеральни секретаре, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева Пленуме даьча къамаьлацара положенеши выводаши.

Пленумо тIаьйцар КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо 1976—1977 шерашка баьча балхах йола информаци.

КПСС обкома VIII пленумо керттерча даькъе къоабалйир Нохч-ГIалгIай АССР 1978 шера экономически социальнои дегIайолаяра Паччахьалкхен планеи Нохч-ГIалгIай АССР 1978 шерарча бюджетеи проекташ, хIаьта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета сессе ювца аьнна уж дIачуяла мога а йир.

КПСС обкома VIII пленумах йолча отчета газета тIа кепатохаргья.

КЕРДА МУЛАШ

Пятилетка кхаь шера план 1978 шера 7 октябрь хьатIаоттташ кхоачашъе декхар тIаийцад

Ачхой-Мартановски района къахьегамхоша

Чакхдоваш латт 1977 шу — Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизаь СССР керда Конституци хьаккайладаьа шу. КПСС XXV съезда решенеш тIагIертта кхоачаш а еш, Ачхой-Мартановски района юрта боахама къахьегамхоша, берригача советски наьа санна, производственни толамашца белгаладаьккхад из. Сийлешна чакхдаьхад юбилейни шера белгадаь хиина мулаш: 7 ноябре, хаьал хьалхе, декхарашка лаьрхIа хиннача тайпара, кхоачашъьий района лаьтта лелaдерашен хьайбаш леладерашка шоаш йоалкхаш йола продукци паччахьалкхента йоххара пятилетка шин шерa плаваш. 1976-чей 1977-чей шерий заданел совгIа мехкаге кхаьчад 3160 тонн ялат, 7250 тонн шекара свеклаш, 7625 тонн бIаьпаллараш, 2310 тонн сом, 188 тонн дулх, 485 тонн шура, 17 тонн тха.

Кхацкарчел фермашкарчей къахьегамхой творчески хьинар айденнад районе, дийбад хьалхалаттерий мутIараш. Эггара дикагIа толамаш даьхад шоай продукце дерриге тайпаш кийчьара пятилетка кхаь шера планаш хIанзе а кхоачашъьяра «Новосельский» совхозе коллективо. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна тIаьйна хиина декхараш хаьал хьалха кхоачашдаре хьаиъекхьа райоие эггара хьалхарчарна рапорт дениад «Самашкинский» совхозе къахьегамхоша.

Хьинар чIоагIтIе айденнад хIанз тха къахьегама коллективашка. Творчески хьинар чулоцадаьа тхоаа КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеши Л. И. Брежнева къамаьла оарцагIоаниххача къамаьлацарча выводаши. Горячеводски бурувлеттарашна дIалолаьаь патриотически гIулакх хьал а лаьна, оаха массане а цхьатарра лаьрхIад Даьлеи сий лакхдара къахьегама керда толамаш дахар духьа лелаеча социалистически яхье юкъедаха: юртбоахама продукци 20740 тонн ялат, 55500 тонн шекара свеклаш, 84800 тонн бьаьпаллараш, 32700 тонн сом, 3075 тонн дулх, 10730 тонн шура кийчьара оттаьь пятилетка кхаь шера планаш хаьал хьалха, 1978 шера 7 октябрь — СССР кердача Конституце шу дуза де хьатIаотташ кхоачашъергья оаха. Цо тхога йиш хулийтаргья шу чакхдаладехьа кхаь шера юлланел совгIа паччахьалкхента тоьал дукха продукци йохка, цу даькъе — 3500 тонн ялат, 7500 тонн шекара свеклаш, 8000 тонн бьаьпаллараш, 2300 тонн сом, 200 тонн дулх, 500 тонн шура.

Пятилетка хьалхарча шерашна даьрий кIоаргга анализ яро тхога йиш хилийтай [illegible] декхараш толаме кхоачашдеза [illegible] мероприятеш [illegible] керттера уйла тIаяхийтай оаха лаьтта леладара юкъара культура дикка лакхъяра, техниках, хий дехкача лаьттаех, минеральни органически удобренех эффективнегIа пайда эцара, йоархIех кхаш цIендар духьа доаттабеча къовсама. Цу гIулакха вIашагIъехкай тележкаш а тIехьа 80 трактор, эшшача боарие мукь тIабуттабоасебу техника шоай доалахьа йолаш йола кхаш леладу механизированни отрядаш. Пятилетка кхоалагIча шера хьувкъама лаьрхIа 10 эзар гарга тонн минеральни удобренеш товсаргья оаха — 1975 шерарчул шозза дукхагIа. Шозза — Iайн бIаьстан юкъье, ялат дегIаха доладеннача хаппа подкормка ергья оаха гурахьа дийнача алатанта. Кхашка дIахьоргья 50 эзар тоннал хIаьхтагIа йоацаш органически удобренеш.

Ходдаша ялат дукхагIа дахар лоархIаметIара декхар да. Хий деххача лаьтта хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача доала ялат 35 центнерга дIакхоачадергда оаха. Февраль бетта юххье кийчъяь йоаккхаргья оаха дотгIаи хьесапе хий детта ерриге техника, хий ухе харшаш цIендаь, гидротехнически гIирсаш тоадаь доахаргда.

23-гIа февраль хьатIаоттташ кийчъяь боахаргья тракторашп кхьйола юртбоахача техникеи. Цул бакха оасарже лакхьер духьа бIаьстан юкъера культураш дIаера механизированни отрядаш бизза вIашагIтохаргья, кхы тIа а вIашагIйоххаргья ялатан чуэца-дIакхухьа комплексаш.

Бизза пайда эцаргда фермай продукци дукхагIа якхаран кийчьаран долча дерригача кхоачамех. Хьайбаш дIахо дебаде лаьрхIад мероприятешка. Дерригa доахан цхьана планагIа лаьрхIачул 805 бежан дукхагIа хулийтаргда цу юкъа, цу даькъе детта доахан — 350 етт, 2000 дукхагIа хулийтаргья хьакхарч, цу даькъе ваца хьакхарч — 500.

Цу цхьан хаина вIаштIехьдоаккхаргда оаха доахана продуктивность дикка лакхъелга. 1978 шера юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара йоаккха шура 130 килограмм дукхагIа хулийтаргья. Лоам дажа лахийтача хьайбашта денненн бийсанеех тIадеттала дулх 150 граммага дIакхоачадергда. Дажаш 2350 бежан — совхка лаьхинчул 450 бежан дукхагIа хургдолча Ялхорой лоамашкарча альпийски даьтIенех пайда дикагIа эцаргба.

Хьайбай боахам дIахо дегIабоалабара даькъе доахаргдолча толаний лард — доакъарий чIоагIа база. ЛаьрхIачул дукхагIа кийчдаьд оаха гIожеи мошеи доакъараш, цу даькъе сенажи баьца хьоари — шозза хIана кийчдаьхаи даьна, уж дикагIа хургдола гIулакх даьд. 1978 шера кхы тIа а 150 гектар лаьтта чуваьцна цкъа дIайийча дукхача шерашка тIаювла бьаьцаш дIаера. ШозлагIа хIаювча культураша дIалоацаргья тха 3000 гарга гектар — укх шерарчул 400 гектар дукхагIа. Доакъараш кийчделга, цар чам тоабелга вIаштIехьдоаккхарда.

Декхараш толаме кхоачашделга наьха квалификацех, цар говзалах тийша да. Iан замалахьа 100 совгIа трактористи догIаи хьесале хий деттача агрегатий машинисти кийчергда, агрозоотехнически дешар дешаш ва хIара 320 полевода животноводи.

Тхоай дерриге низаш тIадерзадаьд оаха бIаьстан юкъе кхаша дергдолча балхашта массе оагIорахьара кийчо яра, доахий дика Iаагара дахара. Яхь вайдаиегIа делаергйола, кхашкеи фермашкеи производства эффективность дIахо лакхъергйолеи балха дикал тоаергйолеи гIулакх ду оаха.

Социалистически декхараш дийца а дийна тIаийцад районни партийно-боахама активе.

ХЬАТIАДОАГIАЧА ШЕРА ЧОТАГIА

Пятилетка хьалхарча кхаь шера план СССР керда Конституци тIаийцача денга кхоачашъяра Горячеводски бурувдеттарашна дIадоладаь дикка гIулакх чIоагIа раьза болаш тIаийцад «Дружба» яхача Грозненски картонажни фабрика болхлоша. ТIадоагIа шу бIубенне дIадоладе йишйолаш лара ерий цар укх юбилейни шера. Продукци маьхала кихкара шера план 5 декабрен валови продукци арахецара задани 20 ноябрен кхоачашйир цар. ПланагIа лаьрхIачул совгIа арахецаргья 106 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци, хIаьта плакал совгIа маьхала йоаккхергья тхьаьа эзар сом мах бола товарни продукци.

Пятилетка хьалхарча шин шера план а хамал дикка хьалха кхоачашъяьй фабрика коллективо. Шин шера планагIа лаьрхIачул совгIа арахецаргья 90 эзар сома маьха валови продукци, хIаьта заданел совгIа маьхала йоаккхергья 60 эзар сом мах бола продукци.

Уж толамаш доахача къахьетта дикка хьа а хьегаш пятилетка хьалхарча шин шера плани юбилейни шера задании эггара хьалха кхоачашйир воккхатIиола мастер Ляндрес Александр Абрамовича кулгалдеча переплетни цеха коллективаи мастер Ахильгов Османа Ахьмад керте латтача пластикатни цеха болхлоши.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

* * *

«ХIара балха денна — дикина Знак!» яхача девизагIа къахьегача «Южэнерготеплоизоляция» треста Грозненски участка изолировщикаша дика толамаш довзаш хаьал хьалха чакхдаьккхад пятилетка хьалхара шин шу. Дерригача техникo - экономически хьокхамий пятилетка хьалхарча шин шера задании 15 декабре кхоачашъяьй цар. Укх юбилейни шера тIаийце хиина декхараш а дикка тIехкхоачашдаьл участка коллективо. Дукха теплоизоляционни балхаш даьд цо «Грозэнерго» районни энергетически управленена чуйоагIача теплоэлектроцентралешка.

Къахьега дика хьа а хьегаш, социалистически яхье хьалха латташ ба укказа изолировщикаш З. Асуева, Ш. Гайрбекова, Т. Хасбулатова, В. Сердюкова, кхыдараш

Х. СУРУДЖАНЦ.

* * *

Пятилетка хьалхарча шин шера плани тIаийца социалистически декхараши хаьал хьалха кхоачашдаьд «Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. 11 декабре рапорт делар цар мехкдаьтта деккхара шин шера плаи кхоачашъярах. Дукхьал хIабахача цхьайтта бетта планал совгIа цар даьккхар 37,1 тонн «Iаьржа дошув», заданел совгIа маьхала яьккхар 317 эзар сома маьха товарни продукци.

Декабрь бетта хIара дийнахьи буса планал совгIа 258 тонн мехкдаьтта доахаш къахьийгар управлене коллективо. Цудухьа мехкдаьтта деккхара укх юбилейни шера план 21 декабре кхоачашъяьй цо. Планал совгIа доаккхаргда итташ эзараш тонн мехкдаьтта.

Укх шера мехкдаьттахоша кхоьъй 878 эзар киловатт-сахьат электроэнерги. Къахьегама оасарле лакхъяра задани 3,8 процент тIехкхоачашъяьй цар.

Социалистически яхье хьалхалатт К. Ю. Газиева кулгалдеча шозлагIча РИТС-а коллектив. Планал совгIа даьккхача мехкдаьттах дукхагIдар цо даьккха да.

Е. ИВАКИНА,
тха штате йоаца корр.

ЙОЛАШ Я ШЕРА ПЛАН

Парте XXV-ча съезда, нул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий, СССР керда Конституци тIаийцача СССР Лакхехьарча Совета йорхIагIча сесе решенеша къахьегамеи политическии хьинар айдаьча Нохч-ГIалгIай книготорга коллективо керда социалистически декхараш тIа а ийна. 23-ча декабре кхоачашъяьй юбилейни шера план.

Ерриге тикаш, киоскаш, лоткаш, хIаьта иштта книготорга базеи бибколлекторэи лоархIенна пхаш гIайнача декхарех. ХIанз планал совгIа коллектив беча балха юкъе хьалхле лелаш № 1 (зав. Н. А. Яресько), № 6 (зав М. З. Донгачаева), № 20 (зав. К. С. Подольская) йолча тикай коллективаша. Шу чакхдаладехьа торга коллективо итташ эзараш сома маьха книжкаш а дехка, иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера дика лара йолдаргья.

Х. МАГОМАДОВ,
Нохч-ГIалгIай книготорга директор.

«С А Л Ю Т - 6»: НИКЪ ДIАХО БЕШ БА

НИКЪ БАРА УПРАВЛЕНИ Ю ЦЕНТР, 24 декабрь. (ТАСС). Шу кIира чакхдаьннад космонавташ Романенко Юрийи Гречко Георгийи орбитальни никъ беш бола.

ДIадахача ден программа доккхагIдола дакъа медицински тохкамаш дара хетадаь хилар. Космически никъ бара практике эггара хьалха деш хилар космонавтий цIий лелара комплексни тохкамаш. Уж тохкамаш кхоачашдир реограммина, баллистокардпограммина, кхьча хьокхамашта регистраци а еш «Полином-2М», «Реограф», «Бета» яхача дукхафункциональни аппаратура новкъосталца. Цу эксперименташа торо хулийтаргья космосе никъ бара тайп-тайпарча этапашка космонавта организме цIий дIа-юха нийсдарен дега сократительно функцеи башхалоний хьакъехьара даннеш хьаэца. ХIаьта иштта «Чибис» яха вакуумни костюм тIаювхача хана дега-сосудистий системана тохкамаш а даьд.

Медицински тIахьожама даннеша, хьахьокхачох, экипажа шийна а сага могашал дика я. Командира иха беттолу минута 65-зза, бортинженера — 55-зза. Артериальни давлене боарам боагI-боагIачох лаьрхIача ртутни столба 130—65, 115—55 миллиметр ба.

Тахан программа кхоачацъеча хана цхьайолча бортови системашка контрольни хьожаш я экипаж, хIаьта тохкамаши эксперименташи яра дIахо Iилмани фотон аппаратура кийчъеш а хургья. Космонавташ иштта велоэргометра тIа физически упражненеш еш а ба.

«Салют-6» яхача станце тIара балха ха чакхдоал московски хенах 23 сахьат даьлча.

ТIАДОАГIАЧА ШЕРА ХЬУВКЪАМА

Шалински района «Автуринский» совхоза кхашка удобренеш дIакхехьара лаьрхIа «хьувкъама отряд» вIашагIъеллай. Цо кхашка массех дийнахьа дIайихьай-2 эзар тонн совгIа органически удобренеш. Ерригга а дIаяхьеи бIаьста юарг йолча культураша кIал дIатассеш езараш 12 эзар тонн а.

— Кхаьлолча балхех тах я техника а мукъайолча хана, Iай цакхбакка лаьрхIаз оаха из бол. — йоах боахама керттерча агронома Алавтенов Iаьлас. — из да я цу балха агротехнически дикагIъяр а.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

Дика боагIа кердача шерага

Ер шу толамашца чакхдаккха тага ба Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза хьайбаш лелаерaш. Шера планагIа паччахьалкхента деккхаш 824 тонн дулх. Укх шин дийнахьа дIалу кхы а 226 тонн. Цу тайпара, шера плаи 170 тонн тIехкхоачашъю коллективо.

Боахама доалахьа 1880 бежан 15456 хьакхен я. Цу хьайбашта Iунал деш йоккха опыт йола нах ба совхозе. Масала, дика хьоккамаш гойт скотникаша МагомадоагIар Шахьидеи Сегиртеи. Цар кхоабача хIара бежана дени буса 550 грамм дулх тIаккхет, план 470 грамм йолча. Иштта толамаш нах хьаккхара лелаеча Чухаоттина Аннас а. Цо кхоабача хIара хьаккхана дени буса 690 грамм дулх тIаккхет, план 400 грамм йолча. ХьаккхарчаштагIа дика Iунал ду Асхабов Мовлас, Межерицкая Варварас, Подлесная Нинас. План 8 йолча, цар кхоабача хьаккхарчаша юкъара лаьрхIача 7—10 туреп ю хIарачс.

— Хьинарца къахьега нах кIезига бац тха коллективе, къаьгга ужжамо бола болх лой бахьан доах хьайбаш лелаерашка толамаш — йоах керттерча зоотехника Джамбулатов Лечас.

Боахама хьайбаш лелаерий коллектив дикача гIулакхаца йоагIа кердача шерага.

М. ЦУРОВ.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СЕМИНАРАШ

Укх деношка КПСС обкома политически дешара ЦIагIа коммунистически къахьегама школай пропагандистий шин дийнахьара семинар хилар. ЛадувгIараша йийгар декъеш укх темаех: «Хьанзара производствон къахьегама дисциплине», «ИтталагIа пятилетка — эффективностеи аакалеи пятилетка», «Эстетически къетам балара лоархIаме дешаш», «ХIанзарча хьалхакхара къамаи - кертамукъален болам», «Колхозашкарчеи совхозашкарчеи къахьегама оасарле».

Пропагандисташта хьалхашка къамаьлаш дир «Грознефть» объединене генеральни директора А. В. Сорокина, КПСС обкома лектора В. В. Банкина, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета доценташа С. П. Варламова, В. А. Кан-Калика, Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министра заместителa А. А. Абразина.

ЛадувгIараша дешара - документальни фильм а КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумаха СССР Лакхехьарча Совета бархIагIа сессех йолча материалех выставка а гойтар.

* * *

КПСС Ленински райкома заседаней зале укх шера шоай тIехьарча семинарски занятеш вIашагIкхайттабар партийни организацей секретарий идеологически балха бола заместителаш. Итта КПСС XXV съезда дIадеххача гайпара идеологически болх комплексно вIаштIехьбахкадара КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета бархIагIча сессеи материалашта пропаганда яраи детаь доклад бир парте райкома секретара Ю. В. Марченкова.

Гулбеннарашта шоай коллективе зуламаш ца хулийтара тIаберзабаь беча профилактически балха опытах дийцар «Красный молот» завода парткома секретара заместителa Л. В. Копчаковас.

Парте райкома пропаганди агитацеи отдела заведующе М. И. Сальниковас белгалдаьхар къетама болх вIаштIехьбоаккхача тиидалийта йиш йола идеологически балха болча секретарий заместителий лоархIаме декхараш.

КПСС обкоме, Нохч-ГIалгIай АССР

Министрий Совете, облсовпрофе, ВЛКСМ обкоме

ДИКАГIЧАРНА — СОВГIАТАШ

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай районаша, колхозаша, совхозаша, механизировании отрядаша, бригадаша, звенонаша, колхозхоша, совхозий болхлоша 1977 шера юртбоахама продукташ дукхагIа яхаран кийчьаран тIехьа лоаттаьча социалистически яхьа итогашка.

ХьажкIаши дугеи деккхарех кийчдери

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай

РАЙОНАШТА:
Надтеречни.

ТIаийна декхар 31 центнер йолча 2388 гектар хьажкIий хIара гектара тIара 34 центнер яккхарахи плаи 1500-и декхар 1650-и тонн йолча паччахьалкхента 3553 тонн хьажкIаш йохкарахи.

Гудермесски.

ТIаийна декхар 38 центнер йолча 5410 гектар дуга хIара гектара тIара 38,6 центнер яккхарахи плаи 11500-и декхар 12000-и тонн йолча паччахьалкхента 12374 тонн дуга доккарахи.

БОАХАМАШ:

Грозненски района «Алагинский» совхоз;

Надтеречни района «Братский» совхоз;

Шалински района «Джалка» совхоз;

Гудермесски района «Терек» совхоз.

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ, аргIагIа йоацаш йоккха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад:

МЕХАНИЗИРОВАННИ ОТРЯДАШТА (БРИГАДАШТА):

Сийлен грамоташ, хIараннена 1000 сом ахча, «Жигули» яха шиъ автомашина:

Надтеречни района «Братский» совхоза мехотряда (начальник К. Гиназов);

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза мехотряда (начальник А. Латышев);

Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза мехотряда (начальник М. Шахтамиров).

Сийлен грамоташ, хIараннена 800 сом ахча:

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза мехотряда (начальник Л. Захаев);

Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза мехотряда (начальник Н. Басвукаев);

Шелковской района «Коминтерн» колхоза мехотряда (начальник В. Ерошкин);

Грозненски района «Гикаловское» яхача ОПХ мехотряда (начальник А. Жуков);

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза мехотряда (начальник А. Хачураев).

Сийлен грамоташ, хIараннена 500 сом ахча:

Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза мехотряда (начальник Т. Халидов);

Шелковской района «Червленский» колхоза мехотряда (начальник Д. Стороженко);

Шелковской района «Красный пахарь» колхоза мехотряда (начальник Я. Агаспаров);

Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза мехотряда (начальник Д. Витергаев);

Шалински района «Джалка» совхоза мехотряда (начальник Б. Саидов).

МЕХАНИЗИРОВАННИ ЗВЕНОШТА:
Сийлен грамоташ, хIараннена 500 сом ахчеи «Жигули» яха цхьа автомашинеи:

Грозненски района «Алагинский» совхоза звенона (звеньевой Ш. Гайтамиров);

Шалински района «Джалка» совхоза звенона (звеньевой Л. Боршигов);

Гудермесски района «Терек» совхоза звенона (звеньевой С. Гериммсултанов).

Сийлен грамоташ, хIараннена 300 сом ахча:

Грозненски района «Алагинский» совхоза звенона (звеньевой Б. Вагапов);

Шалински района «Джалка» совхоза звенона (звеньевой А. Зармаев);

Гудермесски района «Терек» совхоза звенона (звеньевой С. Байтериев);

Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза звенона (звеньевой А. Алихаджиев).

Шекара свекла яккхаран кийчьаран

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

Гудермесски районна,

плаи 220 центнер йолаш 1275 гектар шекара свекла хIара гектара тIара 224 центнер яккхарахи плаи 23000-и декхар 25000-и тонн йолча паччахьалкхента 28202 тонн шекара свекла йохкарахи.

БОАХАМАШТА:

Гудермесски района «Дружба» совхоза;

Шалински района «Шалинский» совхоза;

Малгобекски района «Советский» совхоза;

Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза.

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ, аргIагIа йоацаш йоккха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад:

МЕХАНИЗИРОВАННИ ОТРЯДАШТА (БРИГАДАШТА):

Сийлен грамоташ, хIараннена 1000 сом ахчеи «Жигули» яха шиъ автомашинеи:

Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза мехотряда (начальник А. Ломалиев);

Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза механизировании бригадана (бригадир Л. Евкуров).

МЕХАНИЗИРОВАННИ ЗВЕНОШТА:

Шалински района «Шалинский» совхоза звенона (звеньевой С. Энгаасов);

Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза звенона (звеньевой Т. Басуркаева);

Гудермесски района «Дружба» совхоза звенона (звеньевой Б. Бимуштаева).

Сийлен грамоташ, хIараннена 300 сом ахча:

Шалински района «Шалинский» совхоза звенона (звеньевой З. Мицураева);

Урус-Мартановски района «Горец» совхоза звенона (звеньевой З. Абуева);

Шалински района «Автуринский» совхоза звенона (звеньевой С. Тамиаев);

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза звенона (звеньевой Т. Кастриков);

Гудермесски района «Терек» совхоза звенона (звеньевой Э. Абдулмуслимова).

Сийлен грамоташ, хIараннена 200 сом ахча:

Гудермесски района «Кошкельдиевский» совхоза звенона (звеньевой Х. Акбулатова);

Шалински района «Шалинский» совхоза звенона (звеньевой М. Бачалова);

Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза звенона (звеньевой Т. Янаева);

Шалински района «Джалка» совхоза звенона (звеньевой Я. Хусаинова);

Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза звенона (звеньевой Б. Орцуева);

Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза звенона (звеньевой Э. Абдулвахабова);

Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза звенона (звеньевой Н. Акбулатова).

Бьацаллараш коартолаши яхари кийчьяри

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

РАЙОНАШТА:
Грозненски

2466 гектар бьацалларий хIара гектара тIара 131 центнер яккхарахи плаи 33800-и декхар — 34500-и тонн долча 42253 тонн бьацаллараш паччахьалкхента доххарахи.

Ачхой-Мартановски

2905 гектар бьацалларий хIара гектара тIара 99 центнер яккхарахи плаи 27700-и декхар 29500-и тонн долча паччахьалкхента 30561 тонн бьацаллараш доххарахи.

БОАХАМАШТА:

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза;

Грозненски района «Юбилейный» совхоза;

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза.

Социалистически яхье котъьйнараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ, аргIагIа йоацаш йоккха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад.

МЕХОТРЯДАШТЕИ БРИГАДАШТЕИ:
Сийлен грамоташ, хIараннена 1000 сом ахчеи — «Жигули» яха шиъ автомашинеи:

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза мехотряда (начальник Л. Лебеденко);

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза бригадана (бригадир М. Тепсуркаев);

Грозненски района «Пригородный» совхоза бригадана (бригадир С. Муталиев);

(Чиестедоалар 3-гIча оагIо тIа).

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

ДЕГIАЙОАЛАЕ ОТЧЕТИЙ ПРАКТИКА

СССР кердача Конституце тIа белгалдоаккхаш а дIачIоагIдеш а да Советашта, бахача наха, кулгалдеча органашен кулгалхошен, иштта депутаташа харжархошта отчеташ телара гIулакх. Из дош чIоагIа уйла а еш леладу Грозненски городской Совета халкъа депутатий исполкомо. ХIара шера Совета, ииттa къахьегамхой коллективашта, нах бахача моттигашка хулача собранешка гулбеннарашта отчеташ тел цо. ХIьата массаза а лакхача организационни боарамс, депуташа дазза дакъа лоацаш, шерра критикен самокритикен еш а чакхъювл отчетии сессеш.

Горисполкома, цун отделий, управленей балха стилах методаштен, организационно - массовой балха хьала, боахамеи социально - культурнии гIишлошъяра планаш кхоачашъяра анализ ю Совета сессешка, къахьегамхой собранешка. Жилищно - коммунальни боахама, торговлен бытовой гIулакхаш дарен, ииттa нах хиша Iалашбара, чубеха цIенош, берий яслеш, бешамаш хьалъяра, квартирашта ремонт яра, уж дIахьежара, города транспорта балха дешашта тIеррзаль дукха предложенеш тел, замечанеш ю ухказа. ХIьата де дезар дара отделашка, управленешка е боахама организий кулгалхошка дIайохийт уж, цхьаьрраш ше а хъестаю горисполкомо.

Статусах долча Законах ког тIортилга а еш харжархоша хан-ханнахьа вIашагIбеттаду, царна отчеташ тел городской Совета, цун исполкома решенеш йоазийт дукхагIболча городской Совета депутаташа. Соахка депутаташа отчеташ яьй 18360 харжархоа дакъа лоацаш хинкача 666 собране, хIьата укх шера 11 бетта — 13000 харжархо хинкача 433 собране.

Депутаташка отчеташ яйтара, харжархоша вIашагIбеттабалйтара эшараш вIаштIехьдоах, хилазо пригйоаца справкаши материалаши лоаттара тIо-воакхъостал ду горисполкомо. Отчеташка дакъа лоац обществени организацеши.

Боахамеи социально - культурнии дегIадаккхара планаш кхоачашъяра тIахьехаш я исполкома, цун отделий, управленей, ииттa городской Совета депутатий отчеташ. Промышленнии предприятей коллективаша хаьиа хьажа кхоачашйир дукхагIйола лоархIамера издели йолкарах хьиярен цхьайтта бетта планаш. Планал совгIа ехчай 11,2 миллион сома маьхе продукци. План тIехкхоачашъеш городской Совета тIахьожам лоаттабеча моттигерчен кхачани промышленностей ерригача предприятеша. Дикка дегIаденад бытовой гIулакхаш дела. XV-гIа хержача городской Совета депутаташка даьча 75 пакезах 68 кхоачашдаьд, вожаш кхоачашдеш да. Кхоачаш даьл XVI-гIа хержача Совета депутаташка деняа 8 наказ а.

Грозненски горисполкома, цун отделаша, управленеша къахьегамхой сессешкен собранешкен, ииттa депутаташа харжархошта ьеча отчеташка хьежай республика Лакхехьарча Совета Президиум. Iоаль опыт йоаших, цунца цхьана долаш доле кхоачамбоацараш хулаоах тIанйцача соцам тIа.

ХIаиз а харжархошка цахаддаш бувзам ледабац, шера шоззанел кIезигагIа йоацаш статуса Законо дIадежача тайпара, отчеташ телац городской Совета беррига депутаташа. Цхьайола моттигаш вийслу хIерана къаст-къаьсте а ца телаш массехк депутат вIашагI а кхийте отчеташ телаш. Цо лохбу шоай округа харжархошта хьалхенкара бехктокхам.

Исполкома, цун отделий, управленей кулгалхоша гражданашта, ииттa депутаташи харжархошта еча цхьайолча отчетий собранеш организационни боарам лоха болаш. нах кIезига хьабаьхке а лерргIа дакъа ца лоацаш а нийслу. Массаза а протоколаш уттадац собранешна. Шийн хинахье гражданий предложенешкен замечанешкен жоп дола, дезар де тардалийтац цу гIулакхашка.

Къахьегамхой собранешкен нах бахача моттигашкен вIалла а къамьлаш де деш я цхьайола исполкома отделаш. Предложенеши критически замечанеши кхоачашъяра, уж яшхара кхоачам хиллал хIаиз а болх беш яц горисполком, моаш цу гIулакхех даьр дувцаш царга хан-ханнахьа хоам бац.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахилга, исполкомо, цун отделаша, управленеша сессешка, къахьегамхой коллективий собранешка, бахача меха хьалхашка, хIьата ииттa депутаташа шоай харжархошта хьалхашка отчеташ яр дIахо тоеедара хоалам болла мероприяташ оттаелга хьадийхад Грозненски городской Совета халкъа депутатий исполнительни комитетгара. СССР Конституци статусах долча Законо дIадехарий чIоагIа лоархIам а беш.

Отчетни сессеш яра боарамм эффективности лакхъелга, уж кийчъеча депутаташ, массезара комиссеш, советски активна шерагIа юкъеозилга дIахо дегIадоаладе дехкарийла а городской Совета исполком. КIоаргагIа анализ е еза боахамеи социально - культурнии гIишлошъяра, харжархой наказаш кхоачашдара, организационно - массови болх тоабара гIулакхий формайи методийи.

Нах бахача моттигашка, предприятешка, организацешка, учрежденешка хулача къахьегамхой собранешка исполкома отчеташ кийчъелам чакхйоазнагеш тоеде. уж хан-ханнахьа планагIех хулийталга вIаштIехьдаккха, къахьегамхой собранешка отделашен управленешка отчеташ яра бола тIахьожам чIоагIбе беза.

Депутатий статусах долча Законо дIадехкарашка хьежжа городской Совета хIара депутата шера шоззанел кIезигагIа йоацаш харжархошта а Совета шийн балхах а отчеташ телалга вIаштIехьлоаккхилга хьадийхад городской Совета исполнительни комитетгара.

Харжархой округашка цар болх вIаштIехьбаккхара, харжархошта депутаталла харжа шоай кандидатураш оттаьяча къахьегамхой коллективашкен общественни организацешкен отчеташ яра цахаддаш депутаташта новкъостал делга. Советий балхахи харжархой наказаш кхоачашдарахи йолча материалашка уж Iалашбелга, цхьаьна вIашагIкхийтта депутаташа отчеташ елга дIадоаккхилга, депутата хIара отчетах дола собрание протокол исполкоме хьадейтергдола гIулакхаш вIаштIехьдоахилга.

Парте XXV съездех цул тIехьагIа хинача КПСС ЦК Пленумий решенеш, итталгIча пятилетка планаш хилал хьалха кхоачашъяра, жилищно-коммунальни, культурно-бытовой, торговле эшараша бахе нах дикагIа Iалашбара деш вIаштIехьдаккхара къахьегамхой тIаберзабара организационно - массови балха ерригача формаех шерагIа пайда эца дехкарийла а Грозненски горисполкома, КПСС XXV съездо, СССР Конституце дIадехкараш кхоачашдургдолаш исполнительни органашка шоаш хержача органаштей депутаташа харжархоштех телача отчеташта пайданегIа йола система оттаелга районнии городской Советий исполкомашта тIадиллад Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо. 1977 шера январь бетта исполнительни комитета Советашкен депутаташа харжархоштен отчеташ ялар мишта лел хьожилгеи 1978 шера январе - феврале бокъонца кийчо а хь организационни отчетни сессеш елгеи могадаьл райгорисполкомашта.

ЯРОСЛАВСКИ ОБЛАСТЬ. Переславски химически заводо промышленни арахеца доладьдь бытовой магнитофонии аппаратурана эшаш дола А4409-6 «Б» яха керда магнитни лента. Из керда лента электроакустически физикомеханически хьоккамаш дикагIа долаш да.

Шу чакхдаллалца 100 миллион метр совгIа цу тайпара лента мела тикашка доахк дIадохьийтаргда.

СУРТА ТIА: лаборант-акустик Л. М. Цыганова лентага хьожаш йоал.

С. МЕТЕЛИЦА сурт.
ТАСС фотохроника.

ИРАЗ ДАХЬЯ ЗАКОН

ЙОВЗАШ ЙОЛА ТАЙПАН ЦIИ

СССР кердача Конституце проект къасеча хана а вIаргагIлеттаденнад тхо къаьнача коммунистоца пенсионераца Емельянов Иван Егоровичаца. Цхьаболча нах ба, йоахар во цу хана, Конституце оаша бокъонаш дика ха а хоаш, царех шоашта пайда эца гIерташ, шоай декхараш диц а деш.

— Геттара дика да, — йоахар цу хана Иван Егоровича, — уж тайпа нах дукха боацаш а хIьата хIара шу ме дала кIезигагIа хулаш а хьаьр. Кастта уж тайпа нах вай обществе вIаьлла хургбац аьнна а хетт.

Къаьстта воацаьа дар цунцо шоай декхар во кхоачашдеш гIулаккхера нах хилари Даьхен рузкъе Iоалар дукъа пIелгат пIелг а ца тохаш, пачхьалкхено луча гIойленех хьачаран нийсса пайда эцаш нах хилара.

— Кхетадаш аз, вахаре кхоачанде малагIа гIулакх хьалхашка оттадаьд цар шоашта? Ваха ха деза, яхаш доккхал а ма дой юкъе гIолла. Бахаш бий хьогI уж-м? Хетаргахьа дуккъаьв кеп уттаю-кх, — йоахар во раьза воацаш.

СССР Лакхехьарча Совета ворхIалагIча сесса Конституци тIаийцачул тIехьагIа бIаргавайра сона из шоаллагIа.

— ДагадоагIий хьона Конституце проект кеца йолаьча хана вийна къье дикча къамаьл? Бакъъуар со цу хана пачхьалкхена пайда ца бу нах ла бий ш. яхаш. Дешал хIанз ер, — вIолт тIахьехкар Иван Егоровича Конституце 60 статья тIа «Общественно-пайдане къахьегамах къехкилга социалистически общества принципашца таргIадургдолаш дац», надаьд статья хаддеш.

Котало аьнна сага сайна бIаргаьежар из сона, аз статья ешаш.

— Хьалха хиначa Конституце тIа-м дацар хьона уж дешаш. Вай мехка керттерча Закона тIа цу тайнара дешаш юкъедовлалар халкъо дIадийха хилз деза-кх? Цо хьахьокх вай дар дазза эхакъа Iаздал хилар. МалагIча капиталистически мехка ду халкъо аьнна? Цхьаь цхьаь мехка дац. — аьлар во. кердача Конституцех доккхал деш.

Лист хьакIалгIа а аьнна цхьаьнна пункт еш Иван Егоровича. «Общественно болча пайдана къахьегорон цунах къахулараш белгалдоах общественна сага гIулакхаш...»

— Ши мугI мара бац, тIакха чулоацам! Мел сий ду цу дешаша хьанала къахьегача сага! Хаьц гIулакх да цхьайолча хана лоалаха баха, къахьегамца сий даьккха нах вай кхоачамболлаш ца лархIар, теркал ца бар, доагIа сий ца дар. Сий долча къахьегамхой бIарча дикастеш я гIа колхозе. КIезига ба уж боаза нах!

Колхозе дика йовзаш я Бугаевар тайпан цIи. Кхоачарея хийрек нах а ба царна юкъе, ишта, цхьа тайпан цIи нийсъенна а ба, кхоачара беце а. Цхьабакъа Бугаевар тайпан цIи мел лелаеш вола сага — сий дола къахьегамхо, лаьттандара болх безар ва. ХIьата цар бераш, деррига хIана дай аьнна, даьй лерагIа долташ а да.

— Мишта вIаштIехьдува даьй-ноаной шоай тIехье къахьегам белаша ахархочун балха тIера йолаши хьалкхее. Агитаца-м яц цар? — хььттар аз Емельяновга.

— Цар цагIа дукхагIа йолча хана дувцар лаьтта, техника тоарр, ялат хьувкъазар, кхьдола юрта боахама балхех лаьца къамаьл хул, юкхе берашa а доташ. Из я-кх цар агитаци.

— 25 шу хургда Бугаев Николай Павловича колхоза кхаъ леладу. Кхьча тайпара аьнча — хьинаре болхло, дика да. Дуцта да Николай Павловичага хьалала къахьегарех тайпана совгIатаца, сийлен грамоташ. Жена тIера тха дашкхарех Iрахарий кхедарен шишта кхоачаш ва оа цхьаьнна шу дIадаьхийтан во.

Цун воI Иван хьийбеш делаьер хилайлар. Цхьабакъда колхозе пул дикагIа механизатор нагтахьа мара вац. ХIаиз слесарь-электрик ва из колхозе.

Ерригача колхоно вакъьбальхар 1941 шера тIем тIа боахаш Бугаев Петр Андреевичи цун воI Андрейи. Колхоза коа гIолла дIа-хьа хьар цу дийнахьа Петр Андреевич, бIаргтехар ше цу аьнни бодх бе дийраIача йол хьокхача косьлкех, жатках, кулг хьекхар говрий кисрех, тIакха тIем тIа ваьар.

Немецки фашисташ бохабаьча тIехьагIа цIа а баьха, цхьа а лаьттаца дийзар цар шоай ваьр. Пенсионераш ба хIаиз 80 шу совгIа ха йола Петр Андреевич а дуй воI Андрей Петрович а. Эгара хIамагIа вола Петр Андреевича воI — Владимир колхозе дикагIйола механизатор ва, юкъера воI, Михаил, эхарe ве дукхача хана.

Петр Андреевича дега боккха тоам бу Андрей Петровиче берша — Андреев Александрея. ЦаI агроном ва, шоллагIвар — механизатор. Керттера дар да аьхкара культура йола боахам ала цIи лалаеча колхозе шаькхе а ялат кхедеш хилар. Иштта ба Бугаевар.

— «СССР гражданий шоай доллахьен ларде а къахьийта хьегIадевар,» — аьнна кердача Конституце 13-ча статья тIа. Нийса дешаш да уж. Къахьегача сага дега тоам беш а да, — йоах Иван Егоровича. Цо дувц дIахо шоай колхозерча Лазаревар дезалех.

ТIем тIа вала дукха ха иладела кхьхт дера Лазарева Мария Егоровнайга мар фашистски гIаьрахошта маьре духьалалташ кхелхалга доаг бац. Кхаь берана — Петрица, Владимирица, Александрайца йисар Мария Егоровна. Юкъ йиш йоаца кало тIакхаьчар цунна. Цхьабакъда йохензар. Сатессача лехь боал хьоалабаллама къахьегар, болх бе берашa Iомадоре. ХIара шу ме дала чIоагIлора колхоза экономика. Цунца цхьаьнa тIакхетар колхозхошта доагIар.

Цхьа ха яьнча шанкхе воI цIенош а дахь Iоводвир. Нийцар керда мебель, цIагIа делаю хIамаш. Цул тIехьагIа массане а цхьана ехче а Iоадль. хьалха цаI, танкхе шоллагIьар легковой автомашинаш нийцар. Из рузкъа дуккъал колхозе хьаналa къахьегаш даьккхача ахчах Iалашде вIаштIехьдаьлар.

ХIьата вежараша Лазаревар мел дика къахьег тьагойт укх хьоккамо. КхоалагIа шу да ялат чуцдуча хана комбайнера Василий Михайловича кулгалдеча звенос хьалхара моттигаш йоала. Укх шера цу звенона юкъейоагIача кхаь комбайнаца 20 эзар центнер совгIа ялат аьрдар Василий Михайловичен цун новкъосташен, хIара гектара тIера юкъера даьрхIача 40 центнер ялат чу а дальаш.

— Iа моллагIча сагIорахьа даьккхача а къахьегам — деррига нора ба. Сага мак бац тIадувха баркъа дика хидарах е деша дукха ваьгIа хиларах, сага мах бу, цун сий ду обществана во беча пайдата, цун къехьетамга хьежжа.

Иштта йоах Иван Егоровича.

А. ЗИМАРИН.

Назрановски хIамаш тегача № 3 йолча цеха дика йовзаш чIоагIа лоархIаш а эхкагIча участка хIамаш тега мотористка Матаева Зина. Беррига болхлоша санна «Юбилейни шу толаме чакхдоаккхаргда» ахача девизагIа къахьег во. Хьадеш дола барзкъа дикен тIехайнен мара а ца хулийташ, хIара сменагIа норма дика тIехкхоачашъю цо.

Общественни балха тIа а тьпаре дакъа лоац Зинас. Цеха профорг я из.

СУРТА ТIА: хIамаш тега мотористка З. Матаева.

И. ОКАРОВА сурт.

СОВЕТАШИ ВАХАРИ

ГIУЛАКХА БЕХКТОКХАМ БОВЗАШ

Советски Iаьдал латтача шерашка довзаргдоацаш эргадаьннад вай юртий сибат. Къаьстта хукха керда эргалоаш хилар республика нах бахача моттигашка Сийлехьбоккхача Октябра 60 шу дизара накъадахара вай мехка шерра кийчо еш хиннача юкъа. Атта юрт хурьйц вайнига укх тIехкьарча цхьан-шин шера керда клуб, школа, медпункт, тика, иикъ яа ца беш.

Цу тайпара дика хувцамаш дукхагIа ме хул дукхагIа айлу юртий, станицай, поселкай Советий лоархIами сийн.

Боахамеи культурнии гIирсаш хьалдеча халкъа депутатий Советий бехктокхам дикка айбалар эттара хьалха дукха доагIа цар материальни база чIоагIъяреца, пачхьалкъедел планаши директиваши кхоачашъелга Iалашдеза йолча дакъе доккхагIа хиларца. Советашта кулгалде парте дукха керда халкъа боахама специалисташ хьожабарца.

Юртий, станицай, поселкай Советий председателашта юкъе 61 саг е 35 процент бараш лаккхера образовани йолаш ба. Укх шера июль бетта Советашка хержача депутатех 1131 саг лакхерен 2979 саг юкъерен образовани йолаш ба. Хьалха дIахьача хоржамашка белгалбаьхарашта юкъе цу тайпара бараш дукха кIезигагIа бар.

Советий болх тоабара хоадам бола мероприятеш белгальяхар «Боахамеи социально - культурнии гIишлошъечеи нака коммунистически кхетам лучен Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий юртийи поселкови Советий лоархIам дIахо айбара де деварах» аьнна республика Министрий Совето 1977 шера 25 мая тIайипача соцамо.

Из соцами КПСС ЦК, Советски правительства лоархIаме документаши ларде а дувцаш юртий, поселкай Советаша шерра яхь йоаржальяр юртбоахамеи промышленнии производства эффективности балха дикали айар дукъа. Цу тьакъестьа Шелковской районерча халкъа депутатий Каргалински станични Совето дIайолаль инициатива шерра хьалаьцар республике. Из бехктокхаме дехкар шоашта тIаэцалехьа юртий, поселкай, станицай депутаташа кIоаргта анализ йир 1976 шера шоашта карагIдаьначун, лаьттаиш хьайбаии продукци дукхагIа ииккара йоакарак, юрташ эргайоахаш тоаяра, торговли бытеи гIулакхаш тоаяра керда социалистически декхараш тIанйцар юртадгарачь ерригача Советашка лача сессешкий, къахьегама коллективай собранешка, гражданий слоадашка.

Дукхача Советий исполкомаша Iалашдир шоаш тIанйцa социалистически декхараш хачал хьахха кхоачашделга. Царех а Гудермесски районера Суворов - Юртовски, Грозненски районера Пригородненски, Шалински районера Дуба-Юртовски, Веденски районера Тазен-калински Советаш.

Къаьстта белгалъикха йоагIа укх тIехкьарча хана боахама а социально-культурни а дешаш къестадеча шийн вланиаш дикка чIоагIъяь йола Суворов-Юртовски Совета исполком. Цун заседанешка, Совета сессешка укхаза каст-касте дувц «Новогрозненский» совхоза производство дегIайоалайрна дувзадениа дешаш. ХIьата ховш да экономика дегIаярга ньежжа мара социальни декхараш кхоачашде а йиш ца хилар. Цудухьа цох лаьца совхоза кулгалхой докладашка ладувгI Совето, цу тьакъехьа дарна рекомендацеш тел, эшаш моттиг хилча лакхе латтача Совета исполкома хьалхашка доаш оттаду.

Совето яхьи хьалхалетта опыти шерагIа йовзаяра оарцагIйоах шийн массазара комиссеш, депутатски посташ, шоай лоIамера общественни организацеш. Цу дерригие дикка новкъостал хьаьд «Новогрозненский» совхоза шийна хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдара. Лаьттаяи хьайбайи керттера продукци яккхара итт бетта задането дикка тIехкхоачашъьяьй. Шура 102 процент, дулх — 171, комсаш — 136, ялат — 152, бахьалдаараш 100 процент даьхад.

Хадданза тIахьожам лоаттабу Совето юрт эргаьккха тоаяра, торговлен бытен гIулакхаш чакхдахара дешашта а. ХIанз юрта Совета довзоп тIа 10 тика, быта цIа, пиъ библиотека, кхоъ школа, культуре цIа, бувзама отделени я. Дукха ха йоацаш, депутаташа хьинаре дикъа а лоацаш, болх бе йолаттийтар автоматически телефонни станци. чакхдоаккхаш латт берий беш хьалъелга.

Юрта жилищно - коммунальни, боахамеи гIишлошъярен массазарча комиссе хадданза тIахьожам лоаттабу юртахошта эша гIирсаш хьалдара гIулакхаа.

ИIаьткача хана бокъалгахьа дикка ца могаш дусар юртара цхьаболз нах хиш Iалашбар гIулакх. Бакъда, депутаташ цу гIулакха оарцагIбьийча гIулакх дукха ха дальенна вIаштIехьдаьлав.

ЛоархIаме да укх тIехкьарча хана юрта Советаш дукхагIа шоай балхара дувзадение керттера дешаш къестаде, кIоаргагIа уж доаза, такка гIертилга. Цу дерригие шийн дика вланиш ю совхозни колхозни производство дегIайоалаяра. социально - культурни гIулакхаш чакхдахара. Иштта, Грозненски района Победински, Урус-Мартановски района Гойски юртий Советий сессей, исполкомий заседанеш повестката хьежача туш де цар теркама кIал ялат дIадера, хьайбашта Iан кийчо яра, фу Iалашдарон лоаттадарон, тоттехах дикагIа пайда айбара, хьайбаш лелабарашта культурно - бытови гIулакхаш лоаттадара дешаш хиниилга. ХIьата керттердар уж дешаш укхаза хетара е моттийта я ца дувцаш юрта болаш чакхдоаккхиата да. ТIакха шоаш цига тIанйду соцамаш кхоачашдара массазарча комиссешa, депутаташа лерттIа тIахьожам лоаттабар бахьан долаш лаьрхIар кхоачашде аьттув боал.

Гойски юрта Совета чуйоагIа Мичурина цIерагIа йола совхоз. Цу боахама экономика бахьцадаараши соми кхебаре специализаци ю. Цунца цхьана толаме дегIакхуьл боахаме хьайбай боахам я.

Укх тIехкьарча хана, боахаме кулгалхой чIоагIа оарцагIбаьна болаше я, цхьа юкъ нийсъелар довхаигара йоаккха шура тIа-тIа лаьгIлуш хилар соцаде ца могаш. ТIакха из гIулакх шийна хьатIайийцар юрта боахама дешашта йолча массазарча комиссе. Депутаташа тучадаьккхар ферме дохркашта моральни материальни поощрени елга, хьалхалаттачарна карагIдаьннар шерра дIадовзайтилга, ма-дарра аьнча, социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга ледара оттадаь дилар.

Цу дерригех лаьца Совета аргIанарча сессе хоам бир депутаташа. Цига ферме бу агитационно - массови болх, доаркай къахьегама хьалаш тоадара тIаберзабаь соцам тIайийцар. Цу дерригех дика беркат даьлар. ХIьата дирекце, партийни, профсоюзни, комсомольски организацешка Iун вайна доаркай балхачара безам сооблкхара кхи тIа а мероприятеш белгальяьхар.

Бакъда, моллагIа дике хIама де лаьрхIадар аьнна хьахила пайда бац из вахаре бокъонца чакхдоаккхаш ца хуле. ХIанз цу ферме шерра яржай социалистически яхь. хIара кIира балхе итогаш ю. Котбаьннарашта тайп - тайпара йоарамагIа йиъ премеи лу.

Чакхдаьккха дагадехача моллагIча дикача гIулакха юкъе ца йоагIаш йиеац юрта Совета депутат доярка Адуева Тамара. Шера план 1782 килограмм йолча дахха итт бетта ше гIулакх деча хIара Iаттагара 2300 килограмм шура аькхха кароагIдаьннад цунна. Цун уллув болд беш ба хьалхе доарка говзал карагIзара цо новкъостал даь бола Батуева Зайдат, Дудашевгlар Сацитен Яхен. Уж а шоай декхарех дика лоархIабу.

Укх тIехкьарча хана Шалински районерча Дуба-юртарча Совета балха а хьаIайнай пайдане опыт. Цун массазарча комиссешка дайи шоай балха юкъмоттиге доаттаду экономика дегIайоалаяра, Iан замалахьа болх бара школаш, культура кхуарчаш, бытовии торговни учрежденеш кийчъяра дешаш, чIоагIа йоахо ю керде социально - культурия гIирсаш юрта хьалдара. Из баьшан долаш хьалхарча ах шера итогех а районе хьалхара моттиг дикка карагIдаьлар юрта Совета. Цо тешаш ду цар депутатий, активистий хьинар укх тIехкьарча хана дикка айдения хилара.

Юрта Советашта хIара дийнахьа хьалхашка уттa декхараш шерагара шерагIа дукхагIен чоалханегIен хулаш латт. Цу хьалашка керттердар эгара сагтагIа дола гIулакх белгалдаккхар, хIара депутата кхоачашдургдола декхар тIадиллар, тIакха цу дамехьа цун доагIаш дола новкъостал дар, ше дIатIайийца гIулакх кхоачашделга цунгара хьадехар да. Иштта мара айде йиш ец халкъа тешам беннарий хьинар.

В. МАРЗИЕВ,
Нохч - ГIалгIай Министрий Совета оргинструкторски отдела инструктор.

ХIара балха денна— дикала Знак!

ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ ШИН ШЕРА ПЛАН

Вай республикерча транспортни предприятешта юкъе эггара хьалхарчарда «ХIара балха денна — дикала Знак!» яха химикий инициатива хьаллаьцар Нохч-ГIалгIай транспортни управленена чуйоагIача Грозненски 1572 автоколонна коллективо. Цу кердачох хьаьш предприяте кулгалхой дагабаьллар дикагIболча водителашца, ремонтникашка. Цар боккхача маьхера предложенеш тийнар.

Цул тIехьагIа гучадаьлар предприяте коллективо пачхьалкхен план толамца кхоачашъярах, производства культура, экономически эффективность, балха дикал лакхъярах кхоачамбаь Iе йиш йоацилга. Пассажирашка беш бола болх хален бехктокхамеи ба. Цхьабола водителаш нийслу финансови дисциплина телхаеш, пассажирайца гIожа болаш. Цудухьа яьа итогаш еча хана керттера хьоиамех дархIа оттадир пассажирашта гIулакх дара культура лакха хулийтара, финансови дисциплина телха ца елга. Иштта къахьегамеи производственнии дисциплина дика хилийтарал совгIа укхаза лоархIаме лоарI ше тIаполча техникана дика доал а деш, хаиладьа маршрутагIа машина яраллийтар, яькъа тIа хьовзам ца хилийтар, кхьдола хьоккхамаш. Гуш ма-хиллара, промышленни предприятешкарчул чоалханегIа да укхаза «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа къахьегилга.

Нийслу халонаш эшаеш, шоай болх дентара дента эргабоаккхаш химикий инициативагIа къахьега болабелар соахка автоколонна водителаш, ремонтникаш. ХIара дийнахьа итогаш ю укхаза водителаша, ремонтникаша, бригадаша, автоотрядаша, цехаша яхье даьхача толамий. Уж дIааздy цехашкарча, автоотрядашкарча социалистически яхьа экранаш тIа, иштта предприяте юкъарча социалистически яхьа экрана тIа. Натакьа санна моллагIча водитела шийн план толамца кхоачаши тIехкхоачаши яь, химикий инициативагIа къахьегара белгала мел дахьа пуи хьоккамаш дикен тIехдикен хуле яхье экрана тIарча цун тайпан цIера тIеха хьалъолл вIашагIа цIе байракхаш. БIаьрчача бетта дукхагIа коталоваш а аьха бетта яьа итогех хьалхара моттиг яьккхачар сийна предприяте коа урагIйохийт цIе байрах, цун лаллачарча хьоккхама доска тIа яхье котбаьннарaш дIа а язбеш.

Предприятерча кхаь автоотряда, шин участка, итт бригада коллективаша химикий инициативагIа шерра яхь йоаржаяь. Яхье хьалхара моттиг яьккхача бригадана бIаь сом премиа, карара-кара тела цIе вампела лу, хьалхара моттиг яьккхача автоотряда коллективана 150 сом премиа карара кара тела цIе вампела лу, хIьата участка болхлошта 80 сом премиа цIе вампела хьожаю. МоллагIча водителa е ремонтника къахьегама, финансови, производственни дисциплина толхаьлъ, яькъа тIа хьовзам хинна коллектива балха тIа Iатакъаргдолаш гIулакх нийслой бIарачиа коллективана хьалхара моттиг хьожаш, премиа лаш, кхы мел долча хьоккхамашка дилилача из йоагIаш яле а. Цудухьа хIаракева тIалатта бехктокхам боккха ба, цунгара доагIар хьалех нагахьа гIалат воале, бе боагIаш бола бехк бу. Иштта къахьегам вIаштIехьбаккхарах болхлоша шоай цхьа кхоачар ду гIалат ца баьяра.

— Химикий инициативагIа тхо къахьета доладалехьа дукха моттигаш нийслора тха коллективе прогулаш еш, балха тIехьабувлаш хьаьухаш, балкара хьалха дIаьухаш, хьыметтел медвытрезвителе цхьаьбараш кхоачаш хулар, — йоах профсоюза местокома председатела Чалаев Iаииа. — ХIанз уж санна дола гIулакхаш нагахьа мара нийслуш а дац, цох оаха йоакха «ЧП» а лоархI. ЦIенхаштта тоабаьб водителашта юкъе беш бола кхетама болх. социалистически яхьа кулгалделга. Цхьайкха дайкха гIалат доацаш болх беш шу чакхдаьккхача экипажа «дикагIйола экипаж» яха вымпел лу. ХIара кварталагIа итогаш ю ремонтникашца дахьача толамий. Эгара дикагIа толамаш а дахьа масса дола хьоккхамаш тIехдика долчарна «Профессех дикагIвар» яха сийлен цIи лу. Дукхача хана къахьегама, производственнии, финансови дисциплина телха ца еш, шийн бехкагIа балха тIа хьовзам ца хулийташ къахьегаш болча водителашта тешама паспорт лу. Цхьан моттиге хувца ца луш 15 шера къахьийтача водителa е ремонтника предприяте ветеран яха цIи, иштта 30 сомага кхачалца мах бола совгIат лу. ХIьата тхьаь шера е кхи тIех болх баьчарна предприяте сийлен ветеран яха цIи, 50 сомага кхачалца мах бола совгIат лу. Уж санна долча гIулакхаша болхлой материальни безам совбоах, чIоагIьийт къахьегама, производственни, финансови дисциплина.

Каст-каста предприяте ух водителаша шоашта культурно гIулакх дарах лаьца пассажирашкара доагIа каьхаташ. Уж санна дола каьхаташ хIара IуйрIийна хулача литиннуте Iо а деш предприяте кулгалхой приказагIа баркал оал пассажирашта дика гIулакх даьча водителашта.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара тIехьа а чIоагIа къовсам лоаттабу предприяте. ХIаиз из сийлен цIи лелаеш я укхаза массех бригада, иттех экипаж, 142 коммунистически къахьегама ударник. Царна юкъе а толашагIа йолча экипажа «Социалистически яхье котъаьнна экипаж» яха сийлен цIи лу.

Иштта шийн болх кхетамца вIаштIехьбаьккхача 1572 автоколонна коллективо дог гIоздоаха къахьегама толамаш доах иттлагIча пятилеткагIа. Укх шера 15 декабре пассажираш дIа-юха бигара пятилетка хьалхарча шин шера план 113,9 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа водителаша дIа-юха битаб 2314,4 эзар пассажираш. Валови доход яра задани 100,9 процент кхоачаш а еш, планал совгIа яь доход 65,3 эзар сом да. ХIьата пайда бара шин шера план 121,6 процент кхоачашъяьй. ПланагIа лаьрхIачул совгIа баь пайда 283,8 эзар сом да. Цу даькъе юбилейни шера планал совгIа баьр 172,8 эзар сом да. Укх шера план а хана дукха хьалха кхоачаш а яь, 15 декабрега кхачалехьа дIахьа битар 701,2 эзар саг пассажираш.

Иштта къахьега коллектив укх шера массехказа республикански Сийлен Улга тIа лаьцкхай. Нохч-ГIалгIай транспортни управленена чуйоагIача пассажирски автотранспортни предприятешта юкъе яржача социалистически яхье хьалхара моттиг а хьожаеш, цунна ешнай управлене харара кера тела цIе байракх. ДIахо йодеча хана из деза совгIат кхьчунга ца кхачийта лерхIаш я предприяте коллектив.

Предприяте коллективо доахача толамашта юкъе дизза дакъа а лоацаш, хьинаре къахьегаш хаддаза социалистически яхье хьалхалеттараш хиларца укхаза белгалбоцьнна итташ водителаш, ремонтникаш ба. Царех ба водителаш Исаков Амади, Носиев Асльаб, Акопян Гурген, Чахкиев Асланбек, Дузаев Казбек, сварщик Анисимов Василий, кхи дукха бараш а.

Б. КОСТОЕВ.

ДIКАГIЧАРНА—СОВГIАТАШ

(Йистедоьлар. Доладур 4-гIча оагIо тIа).

Сийлен грамоташ, хIараниена 800 сом ахча:

Грозненски района «Аргунский» совхоза бригадана (бригадир М. Гаврилова);

Сунженски района «Ассинский» совхоза бригадана (бригадир М. Гребеник);

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза бригадана (бригадир Х. Аиреев);

Город Грозне «Родина» совхозан бригадана (бригадир А. Солнышкина);

Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза бригадана (бригадир М. Чигарбиев).

Сийлен грамоташ, хIараниена 500 сом ахча:

Грозненски района № 2 йолча «Молочный» совхоза бригадана (бригадир З. Костюкова);

Грозненски района «Тепличный» совхоза бригадана (бригадир Т. Андреева);

Грозненски района «Пригородный» совхоза бригадана (бригадир К. Голуб);

Ачхой - Мартановски района «Овощевод» совхоза бригадана (бригадир С. Батаев);

Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза бригадана (бригадир М. Лохметов);

Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза бригадана (бригадир С. А. Эльмурзаев);

Сунженски района «Победа» колхоза бригадана (бригадир А. Князева).

ЗВЕНЬЯШТА:

Сийлен грамоташ, хIараниена 800 сом ахчи «Жигули» яха цхьа машина:

Грозненски района «Пригородный» совхоза [illegible] (звеньевой В. Серцова);

Назрановски района «Экажевский» совхоза звенона (звеньевой А. Албогачиев).

СОМИ КОМСАШИ ЯХАРИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ЙОХКАРИ

Социалистически яхье котталдьаннараш а дьарзIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай

БОАХАМАШТА:

Гор. Грозне «Родина» совхоза:

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза:

Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза.

Социалистически яхье котталдьаннараш а дьарзIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ, аргIагIа йоахаш йоха «Жигули» автомашинаш а хьо- жаеш ахчан совгIаташ деннад.

БРИГАДАШТА:

Сийлен грамоташ, хIараниена 1000 сом ахчен «Жигули» яха цхьа автомашинаш:

Сунженски района «Ассинский» совхоза бригадана (бригадир Х. Арцуев);

Наурски района «Калиновский» совхоза бригадана (бригадир А. Лазарев);

Надтеречни района «Знаменский» совхоза бригадана (бригадир М. Усманов).

Сийлен грамоташ, хIараниена 800 сом ахча:

Ачхой - Мартановски района «Бамутский» совхоза бригадана (бригадир К. Хашалиев);

Наурски района «Плодопитомнический» совхоза бригадана (бригадир М. Павлова);

Гор. Грозне «Родина» совхозе бригадана (бригадир Ю. Цаллагов);

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза бригадана (бригадир А. Ахметханов);

Ачхой - Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза бригадана (бригадир А. Хациев).

Сийлен грамоташ, хIараниена 500 сом ахча:

Грозненски района 1-гIа Мая цIерагIча колхоза бригадана (бригадир М. Черникова);

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза бригадана (бригадир П. Лагадин);

Ачхой - Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза бригадана (бригадир Б. Батаиов);

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза бригадана (бригадир Б. Насуханов);

Грозненски района «Пригородный» совхоза бригадана (бригадир В. Несерханов);

Ачхой - Мартановски района «Бамутский» совхоза бригадана (бригадир А. Ибрагимов).

Юртбоахама продукташ дукхагIа яхара тIехьа лелаьча социалистически яхье котталдьаннараш а дьарзIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ, махла совгIаташ, мах боацаш туристически путевкаш еннай.

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХА ДАТТАРАШТА:

Сийлен грамоташ, хIараниена 80—100 сом мах бола совгIаташ:

З. Алиевана — Веденски района Ленина цIерагIча колхоза тхьамка лелалечоа;

У. Бахалаевана — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза свекла лелаечоа;

В. Еиина — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза тракториста;

А. Зыбина — Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза комбайнера;

М. Кадырована — Надтеречни района «Верхненаурский» совхоза болхлочоа;

Т. Кодзоевана — Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхоза свеклаш лелаечоа;

Ч. Коригована — Малгобекски района «Ингушский» совхоза свеклаш лелаечоа;

Х. Матиевана — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза болхлочоа;

Р. Муртазована — Грозненски района «Юбилейный» совхоза бьыцадарш лелаечоа;

А. Саидова — Урус - Мартановски района Мичурина цIерагIа совхоза механизатора;

В. Суровецкена — Наурски района «Плодопитомнический» совхоза тракториста;

Ш. Салиисултанова — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза комбайнера;

Т. Тареевана — Грозненски района «Аргунский» совхоза болхлочоа;

Х. Фаргиевана — Малгобекски района «Ингушский» совхоза свеклаш лелаечоа;

Я. Хасиева — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза болхлочоа;

Б. Хадиимурадова — Гудермесски района «Терек» совхоза комбайнера;

Б. Шайхиевана — Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка лелаечоа;

С. Шахабова — Шалински района «Шалинский» совхоза комбайнера;

И. Эдиловапа — Ножай-Юртовски района Гагарина цIерагIча колхоза тхьамка лелаечоа;

М. Юсупована — Грозненски района «Пригородный» совхоза бьыцадараш лелаечоа.

Сийлен грамоташ, мах боацаш туристически путевкаш:

Р. Абдулхакиева — Грозненски района «1-гIа Мая цIерагIча» яхача колхоза комбайнера;

Ю. Абдулмуслиева — Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза болхлочоа;

Л. Ахмедована — Надтеречни района «Братский» совхоза комсаш лелаечоа;

Ю. Авшишина — Грозненски района «1-гIа Мая цIерагIча» яхача колхоза комбайнера;

К. Алидибировапа — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза свеклаш лелаечоа;

М. Ахмадова — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза механизатора;

А. Астамирова — Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза тракториста;

Р. Алиева — Малгобекски района «Ингушский» совхоза комбайнера;

З. Алсамбековапа — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза свеклаш лелаечоа;

Д. Амерханова — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза механизатора;

А. Абдулаева — Гудермесски района «Дружба» совхоза механизатора;

М. Арсанукаева — Гудермесски района «Кошкельдинский» совхоза механизатора;

Р. Алиева — Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза механизатора;

В. Боковапа — Малгобекски района «Ингушский» винсовхоза свекла лелаечоа;

А. Батаиировапа — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза механизатора;

Н. Батмановапа — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза болхлочоа;

А. Висаева — Грозненски района «Шалинский» совхоза [illegible]ра;

Н. Василенкова — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза механизатора;

Н. Гороховапа — Сунженски района Щеча Эскара цIерагIча колхоза болхлочоа;

М. Гриценкова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнера;

Л. Гуляева — Надтеречни района «Кругловский» совхоза комбайнера;

Л. Горбановапа — Назрановски района «Октября 40 шу» яхача совхоза свеклаш лелаечоа;

З. Гимаргиева — Ачхой-Мартановски района «Ореховский» совхоза механизатора;

Н. Гурипапа — Наурски района «Плодопитомнический» совхоза болхлочоа;

Х. Гайтамирова — Грозненски района «Атагинский» совхоза механизатора;

Т. Гордиенкова — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза болхлочоа;

С. Джамбековапа — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза комбайнера;

К. Джабировапа — Надтеречни района «Верхненаурский» совхоза комсаш лелаечоа;

З. Дагаевапа — Грозненски района «Юбилейный» совхоза бьыцадараш лелаечоа;

К. Дадашевапа — Гудермесски района «Дружба» яхача колхоза тхьамка лелаечоа;

А. Дадаева — Грозненски района «Молочный № 1» йолча совхоза механизатора;

М. Ерохина — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера;

А. Евдаева — Шалински района Ленина цIерагIча колхоза механизатора;

И. Ереженова — Шелковской района Ленина цIерагIча колхоза комбайнера;

А. Зелимхановапа — Веденски района XXII партсъезда цIерагIча колхоза тхьамка лелаечоа;

Д. Зимина — Шелковской района «Червленский» колхоза механизатора;

П. Золотарева — Сунженски района «Победа» колхоза тракториста;

Т. Исраиловаш — Веденски района «Прогресс» яхача совхоза болхлочоа;

Л. Истамиловапа — Надтеречни района «Братский» совхоза комсаш лелаечоа;

Р. Исаевапа — Шалински района Ленина цIерагIча колхоза свеклаш лелаечоа;

К. Калиевапа — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза бьыцадараш лелаечоа;

Х. Казаева — Шелковской района Ленина цIерагIча колхоза механизатора;

Н. Карагичевапа — Грозненски района «Аргунский» совхоза болхлочоа;

П. Клименкова — Грозненски района «Аргунский» совхоза бьыцадараш лелаечоа;

С. Картоева — Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза комбайнера;

Л. Касунова — Гудермесски района «Терек» яхача совхоза тракториста;

П. Литвина — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза комбайнера;

А. Литвинова — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнера;

М. Луганскийна — Наурски района «Терский» совхоза механизатора;

Т. Магомадовапа — Шалински района Ленина цIерагIча колхоза свеклаш лелаечоа;

Д. Мальцева — Назрановски района «Назрановский» совхоза тракториста;

К. Масаевапа — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза свеклаш лелаечоа;

Д. Межидова — Шалински района «Джалка» яхача совхоза комбайнера;

Е. Мишустовапа — Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза колхозничоа;

А. Муцольговапа — Назрановски района «Маяк» яхача совхоза свеклаш лелаечоа;

В. Морозова — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза механизатора;

К. Макаевапа — Ачхой-Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза болхлочоа;

Ю. Новикова — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера;

Н. Новоселова — Наурски района «Россия» яхача колхоза комбайнера;

Л. Нутаева — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза комбайнера;

М. Саутиевапа — Малгобекски района «Советский» совхоза свеклаш лелаечоа;

В. Тришина — Малгобекски района ГI. Ахриева цIерагIча совхоза механизатора;

Ш. Такаева — Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза комбайнера;

Т. Умаровапа — Веденски района «Плодопитомнический» совхоза болхлочоа;

С. Умарова — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза комбайнера;

Ю. Федорова — Шалински района «Шалинский» совхоза механизатора;

Я. Хадиева — Надтеречни района «Верхненаурский» совхоза комбайнера;

С. Хамзатханова — Гудермесский района «Терек» яхача совхоза комбайнера;

П. Цечоевапа — Малгобекски района «Ингушский» совхоза шекара свеклаш лелаечоа;

В. Чулкова — Гудермесски района «Терек» яхача совхоза комбайнера;

В. Черникова — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза комбайнера;

А. Шульгина — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера;

З. Шулумхановапа — Веденски района Кирова цIерагIча колхоза тхьамка лелаечоа;

Х. Эдильсултанова — Надтеречни района «Калаусский» совхоза комбайнера;

Ш. Элимхановапа — Ножай-Юртовски района Жданова цIерагIча колхоза тхьамка лелаечоа;

Ш. Эльдарова — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза комбайнера;

Н. Эдильханова — Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза механизатора;

Х. Эсхаджиевапа — Шалински района «Автуринский» совхоза механизатора;

М. Яхьяевапа — Веденски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза болхлочоа;

Н. Якубкова — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнера.

Корякски автономни округ. (Камчатски область). Советски Iадала латтача шерашка доккхий хувцамаш хиннад корякски лаьтта. Революци яладелаьа хьалхаьа Россе тIехьайиса йист, берригаш а дикашза бола район хиннай из, доацаш хиннад медицински гIулахх делга. Къилбаседера къулбехьентахьа IолархIача 1000 километр гергга йоаха улла из IаламаьIта йоахка территори хIанз — гIишлоши хIанзара культурни хьалхьаш йолла край я. Хьалха ковевникаш хиина коркаши чукчеши хIанз цхьан метте сеца бахаш ба. Хоза товъьча посёлкашка царна хьалхьай тикаш, больницаш, кинотеатраш, культура ЦIенош.

СУРТА ТIА: саьрчий Iулаш тундре; Октябрьски Революцен «Знак Почета» яхеи орденаш лелаш «Карагинский» совхоза саьрц лелаьдерий звеньевой П. С. Никифоров.

И. ВЕЙНШТЕЙНА сурт. ТАСС фотохроника.

ОАХА АЬННАР ЧАКХДАЬННАД

Хьахулача шера яхацкарча балхашта ерргга юртбоахама техника ханнчхьея дикен кийчъе лаьна Шелковской районе механизатораша даь кхайкараа хьал а лаьно, айденнача хьаннарна къахьегаш ба укх деношка «Красноармейский» совхоза механизатораш. Ерригга а гурахьея Iайн тоаезараш 52 трактор я, цу дахьъе укх кварталегIа 10 а йолаш. 20 декабре IV квартала плаи кхоачашъеш кийчоа мутIаредIаоттаьй из техника. Цуица цхьана кийчъьй тIехьаюоза инвентарь.

Ремонтни балхаш дика вIаштIехьадаьхад опыт йолча специалисто, мастерски заведующе Хасанов Шаране.

Техника тоаеш яхоь бригада я. Царна юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт коммунист Гебаев Iербе кулгалду шоллагIа бригада. Дукхьал цун бригадо тоевьй 5 трактор.

Ремонтникашта юкъера дукхагIбараш бовхий говзанчаш ба. Масала, трактористаш коммунист Цакаев Саiiд, Кадыров Жоба, слесарь ГIалаев Шиблу, токарь Мовлаев Бекхан. Ала доагIа, Бекхана кулгашка хьаьп оатта белгтала дика хулийта.

Царгара опыт хьовцаш ба хьона ремонтникаш комсомолец Элихаджиев Юсапа Хадиев Iийсан. Каст-каста къахьегама листогаш тIа бийца ца Iеш, цар хьинар белгалдоах ахчан совгIаташца а.

Укх тIехьарча каншка сано, тIадоагIача шера а районе эгара хьалха юртбоахама техника кийчоа мутIаре дIаоттаеерзI оаха. ХIаьта, ер юбилейни шу чакхдолалча деношка алапел совгIа тоерзъа яхь а 2 трактор.

А. АВТАЕВ, Урус - Мартановски района «Красноармейский» совхоза керттера инженер.

Дош лу тIехьабусараштa

ХЬАЛХАРЧА ХАЛОНЕХ ЧАКХДАЬННА ДАЛЕ А...

МагIалбикерча «Ингушский» совхоза доахан лелаечa ферма заведующе со йолаш укх шера сентябрь бетта. Дикка хо дIадахар из хьакхаш а. Вайнаха оалаьча тайпара, «Кий ажикха мара да тIевоагIаргвоацаш» цар гIулакхаш цу хана.

Доакъар Iалашдар ца дьархIача, Iеха яхе кхьакхка а тайпара кийчо. ЙоархIаш а хьола латташ кхо, цхьан-цхьан шера арадаккхаш картошкен дукхагIолча кхийшкен латташ шиндаьнна кхо, зогIа дийлахча ног дIабаккха йиш йоацаш хоттаа, кхоачаш ца деш шура яккхара а йохьара а декъарши... Ловцца хьача. Дукхача хана зеха районерча боахамий фермашта юкъе ца тIехье латташ хиларах тамаш а хьаьш дехар гIулакх.

Iа хаккха доахан чуоттаде йиcар кIезага ха яр. тIаккха де дезараш дукха дар. СовхозагIара а новкъостал дийха, эгаре хьалха кийчдир оаха доахан латта моттигаш. Кийшкарен картошкарен кхо арадаккхаа вIашкатехар, доахани Iасийн латта моттигаш тоайир, йIоахийр. Зашча керда тхьаь хьадир. Хала а атта а цхьа бахьнаш кийчо яь, Iаьа чуоттадир доахан.

ТIаккха керттера гIулакх дар доахана продуктивность лакхъелга. Из оаха дIадоалаьрбожа беттарий, доахаига хьожарей дисциплина чIоагIъяргера, коллектива барт вIоагIбаргара тIера.

Кагий доахан доаоаш, ферме кхоабаш 300 етт бар. Изаал долча доахангара дийнахь-бус хьабоакIха шура геттара кIезига яр, кхь а кIезигагIа яр паччахьалкхенна дIалур — хIара Iатта дерхIача 1,5 килограмм. ДIатехкача гучадаьлар цуц керттера бахьан — доахан дерре тоъал доаркаш ца хилар йолга. Ферме 14 доаркa мара яцар, ц ерах а 8 — 10 мара балха хьаргIоар, 40 — 50 Iатта Iунал де деаиш хулар хIара доарка.

Кхетаде хала даш, шоал дола доахан цхьан сага Iалашде низткъала долга, хара боахбеш хаача хIаьта а. Цудухьа вIаштIехьадалар дерттIа доахан детта а, нарпа эша Iунал де а. Из бахьан долаш геттара кIезига яр доахангара хьабоаккха шура а. Кхетадеш дар гIулакх нитта дIахо дала йиш йоацилга.

Шеихаштта уйла йир оаха божа беттарий коллектив вIашагIтохара гIулакха. Мукъабалийтар къахьегамо дисциплина телхаераш, талмастта болх бераш.

ХIанз ферме 20 доарка я. ХIарапега 20 етт болаш, царга дIадениад дерригa детта доахан. Керттерча доаркаех цхьабарий мукъа ди долча хана, уж хувцеш, къасгта кхы вим я. Цхьанна а дийнахьа дертIа Iунал ца деш етт бисаш хIаьа ферме.

Берригача хьайбаш лелаерашта дIадовзийтад Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо, Министрий Совето укх Iай хьайбаш Iалгара лахара юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш.

ДикагIа хьайбаш Iалгара хахара, цар продуктивность лаккхъара тIехьа шерра социалистически яхь йоаржаьй ферме. Цунна юкъебахаб берриге хьайбаш лелаераш. ХIара дийнахьа итогаш ю социалистически яхьа. «Тахан яхье хьалха латтар», яхе не къаьсттача плаката тIа дIаязъю дукхагIа шура яьккхача доярка цIи.

Зоотехникашца дага а даьхаа, дикагIа йолча тайпара рацион оттаьй. Шортта кхоачам беш хьажкIий силос, йол, кхьоза доакъар да цу юкъе. Из йозза кхоачаш а ю. Цул совгIа деттача доахана хIара дийнахьа ши ведар бIайха муж молабу. ЩIенхаштта тIахьожам лоаттабу хIара дийнахьа хьайбаш лелаечa балха распорядок кхоачашъяра тIехьа.

Хьалхарча халонех чакхдаьнна тхо хIанз. Барт-цхьовгIо йолаш коллектив а вIашагIкхийттай ферме. БоармагIа вIаштIехьадаьккхад Iай доахан кхабара гIулакх. Цунга хьежа тоадала доладеннад ферма хьокхамаш а.

ХIанз ферме дийнахьи-буси 1300 — 1500 килограмм шура йоаккх. ХIара дийнахьа паччахьалкхенна дIалу 11100 — 1200 килограмм, ноябрь бутт болабеиача хана 600 — 700 килограмм мара луш ца хиначa. Вешта аьлча, цхьа-ши бутт хьалхагIачул шозза дукхагIа паччахьалкхена шура дIалу ферма коллективо. ХIара дийнахьа тIакхет доахангара йоаккха шура. Белгтала даккхьенай хьайоаккхача шурий хьоанал а.

Дукххача халонех чакхдаьпалале а, керттера декхар — укх шера паччахьалкхенна шура дIаялара план кхоачашъелга вIаштIехьдалар. ПаккагIа дIаяна еза 600 тони шура. Цхьайтта бетта дIаеннар 543 тони мара яц. Дагтара тохаделча а, укх декабрь бетта оаха дIаяргья 38 — 40 тони. ТIаккха а тхона тIаюс 13 — 15 тони.

Из декхар тIаюсвелеи гаргарча хана юхаметтаоттаде дезаргех дика хестадеш ба фермера хьайбаш лелаераш. Цун доархIам а беш, социалистически декхараш тIаийцад ферма коллективо пятилетка кхоалагIча шера. БIаьсти доахап арадалалехьа шоапта тIадица декхар да а доахаш, боах бе лаьрхIад хьайбаш лелаераша. Цу тIехьа шерра социалистически яхь йоаржаьй коллективо.

Б. КОРИГОВ. «Ингушский» совхоза шурий ферма заведующи.

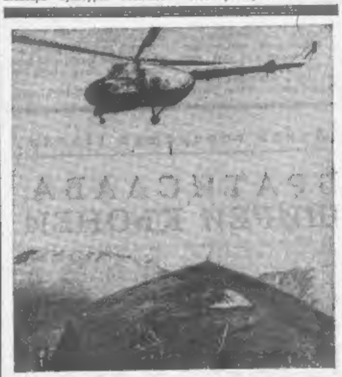

САНАВНАЦИ БОЛХ БЕШ Я

Грузински ССР. Вызов дIаязъяь массехк минот яладелаьа Тбилисски аэродромера хьалгIот сихха медицински новкъостал дара йола, хIаназара средстваш шоашка а йолаш квалифицированни лораш тIа бола вертолет. Цул тIехьагIа дукха ха яладелаьа кхыметтех эгара гаьнагIа лоамашка уллача юрта а кхоач из. Моттигерча лорашца вIашагIкхет республика столицерча дикагIйолча клиникашкара лораш. Нагахьа сацна лаьногаш вар хьавоалаве везаш хуле Тбилисерча централни клиническ больнице хьавоалаву цар.

Санитарни авиаслужба лелаер я экстренни а плано-консультативни а медицински новкъостал деш йола централни клинически больнице лаьрхIа вIашагIъеаьа отделени. Цу тайпара учрежденеш болх беш я Сухуме, Батуме, Кутаисе а.

Шера дикъ эзарза гаргга цу тайпара вертолеташца никъ бу республика лораша.

СУРТА ТIА: санслужба специвертолет Санитера жа Iуй болча кхьачай.

ТАСС фотохроника.

ТАМАШИЙНА КХЕРТIОЙ

Армене лоамашка безача мукъа кхертIой материалаш йолаш бIаьш моттигаш я, хIаьта цар запасаш бIаьш миллионаш кубометраш а я. Къаьстта дукха я укхаза вулканически породаш. Царех я — туфаш, базальташ, андезитан-базальташ, мрамораш, известнякаш, вулканически шлакаш, пемзаш, перлиташ, обсидианаш. Уж ерригаш а IалаьмаIе дика гIишлон материалаш я.

Царна юкъе къаьстта моттиг дIалоац туфаша. Цар запасаш Армене территоре тIа IалаьмаIе йоаккхий я — 2,5 миллиард кубически метр гаргга. Из безача маьлера кхера боаллача моттигашка из кийчбелга вай хена республика индустре доархIамегIа дола дакъа хиина дIаэттад.

Боккха доархIам болаш я перлиташ. Цу вулканически хий доаллача кхагах кхера-тамаш оал — селла тамашийна а мукъе свойстваш а я цун. Нагахьа сацна аьта перлит сихха йIовхйича цунах доаллача хих Iи хул, кIаьтенна порода из хьаосовсо. Цу хана перлита объем 15 — 20-аза йоаккагIа хул. Цунах хьакул геттара эйга а йолаш изоляциони материал. Цул совгIа перлитах пайда эц меххаьлтта чекхдоахача, кхачан, фармацевтически промышленносте.

Цхьамха доакха рузкъа а да Армене — базальташ. Из чIоагIа а цунах хIама хье хала долаш а материал я. Республика Iилмахошо кийчъьай базальт доалаяра технологи. Цу тайпара хьаиь изделеш халкъа боахама дукхача моаьоашка пайда эцаш я. Легированни материале а кийсйича дукха совлонаш йолаш а я уж — мукх яац, кислота хьийттах ьаина талхац, шелал доаш и. Цул совгIа уж хьаяра технологе чоалкане а ца. дарагIа а я.

Специалистоша доаргIаьох Арменерча тIаьдикача базальтий йоаккхийча запасех кхера доалабеча промышленносте керда отрасль — петрурги хьаяра йола йоккха бале хургьяр.

ГУКОСЯН Лорис, АПН корреспондент.

IИЛМАИ-ТЕХНИКАИ ДОАЗОНАШ

КIай халат дувха лазер

Укх тIехьарча шерашка медицинан шерра юкъейоагIаш латт квантови электроника. Советски Iилмахошеи конструктораши кийчъьй, хIаьта вай промышленносто арахецалта вIаштIехьаьяккхад массе тайпара профиль йолча клиникашна — офтальмологе, онкологе, хирурге, травматологе, отоларингологе, стоматологе, физиотерапе — шиш моттиг чIоагIа дIалаьцача лазерни техника керда образецаш.

Квантови генераторех медицине пайда эцара перспективех хувц Еррнгсоюзни медицински техника Iилма - тохкама института директора Утямышев Рустама АПН корреспондентаца Богатырев Владимираца ше къамаьл деча хана.

— Юкхьанца дена медикий уйла тIаззай лазаро ший сердалон низ готтагача метта чугулбара йолча ший тайпарча тороица. Цунах, микрохирургически операцеш яра, цу сахьате пайда ийцар медикаша. Лакхача энергей новкъосталца бIарга цIи хуатта, дол-долчара лестамеи керда тIаьла аьйначе хIамийн оалаш доаладе баьлар.

Лазерни «зIи — хирдалон скальпель» — хирурга гIоича: дукха хьоасий тедача хана лазерни зIаьаро вIашагIа хотт, «дIаьлотах» хатий цIий мица, цудухьа, ма-дарра аьлча, цIий ца доалаш хул цу тайпара операцеш. Операци еш йоаккха ха вIашагIа хуаттара чотах доаллу, кийтта моттиг йийрачул тIехьагIа ов долча гIолла хоза косметически муъ бус. Лазерни скальпелаца операци яьчул тIехьагIа холаш моттиг Iайнех хьувкъаьа процессаш, тIаккха цо хьалоех чов бIех ца яра из геттара дика хилар.

— Укх тIехьарча хана кепайоавзо тIа арадаьккад Шайха йоацача лазерни зIанарах медициней биологей пайда эцарах дола хоамаш...

— Бакълув. «Шийла» лазерни зIы, лазера зIанаро йIовхал йоацаш дийнача организмана воздействие яр — хIанзарча лазерни медицина эгара доарлIамегIарча доаьъоех ца! Лораша дукха ка хьалагIа дена теркалдаьа, дукха хьоасий мистдалара - юхаметтаоттадара процессаш, е аттагIа долча тайпара аьлча, вешевой обмен хувца лазерни зIанара торо хилар. Дукха хьоасий дегIадоагIилга е сихде, е тоIаде йиш я. ХIанзарча лазерни техникех пайда а эцаш, кийцца дарба ду, масала, ца ерзаш гаьна йоалача човкашта, кагьенначара хотта ца луча маьженашта.

— Хирургегарен терапегарен дIайнкхача медицина кхы малагIча доакъошка пайда эц лазерни техниках?

— Лазера торонаш кхоачаяла гаьна и. «Физически воздействи еча агентах» санна лазерах пайда эцаш доаха тоъал доккхий толамаш долу вийна тахан. Медицине лазера керта шолагIа ба хьожача пигьейолазра шерра Iомаеш я лазерни зIанаро хоам бара торонаш а. Къаьстта догдохийла я лазера керта духхIаналара дукха декхараш кхоачашде лаьрхIа лазерни спектроскопи автоматизировании системашка.

Лазара керта мичча бесса гIийрта а духхIаналe гIертар, ма-дарра аьлча, нердалар дахар да. Цхьаза лох молекулаш, клеткаш, вирусаш. Тайп-тайпарча клеткашта юкъера хьалахаьза яргьиц, масала, ракови яр. Лазар кхийттача юкъе цу тайпара клеткаш кIезига я. Вешта, наггахьа мара йоаца клеткаш хьалахар — ца ба-кх моллагIча лазарах сахуйташ бола керттера никъ а. ХIанзалца укх тайпара хиппад: уже цхьа клетка кхоач унахцIенача миллиона. Миллиои сиг вахача городера цхьа сиг хьа миита — хьарга? Цу тIа сихха лаха а везаш хилча? Лазара корта ховлга а — нитта чоалхане декхар да. Медицински техника дешашта болча специалисташа кийчъеш а сакуйде 100000 клеткага кхачалца сиха тохкам булургболаш йола системаш, лазерни зIанарах чакхйоал клетка, цуншара хьалувц тайп-тайпара белгалонаш — кхатар, чортал, талхар, тIаккха уж дерригa хIемаш хьавIашагIа а техе клетка «сурт» хьаоттаду.

Лазера зIанарий низех пайда ва тайп-тайпарча медицински органий сурташ шозза ма-дарра шьяра хьабIаргадайтара, хIаьта цо торо дикагIа хулийт пациентаца йоаккхача лоацача хана а лазера керта духхIаьала.

— Квантови генератораш Iилман чуи промышленностен тIа-тIа шерагIа дIаяржаш латтача хана лазерни зIанарех лоразеча техника дешаш оттаьъьогI медицинана хьалхашка?

— Лазерни зIанаро дарба ду, технологашта, тохкамхошта новкъостал ду. Тхо дукхьал «юкъедерзадаьа» лазераша, производстве массе сфере чуеппай уж. Итташ технологически процессаш операцеш квантови генератораша дIатIайоахаш я. ХIаьта лазераш хайкъа боахама дукхагIа юкъе йоагIа бокхагIа хул лазерни зIанаро Iоаткъамий лоравала деший доарIIам. Эттара дукхагIа Iомадеш, кхетдалъда кха болча импульсаша ду эйн. Цхьабакъда, кхы кIезигагIа сацуаш кхерах тIатоссаш мальгIа кха бола зIанараш. Белгтала, нагахьа сацна «сийдача зIанарга», организма обмени процессашта юкъе чу а ухаш, дарба дулуш хилча, тIаккха, цаим лаьгIа хил брача лазерни зIанарашца бувзабенга бараште, гучох, «тIехьабоарамашах вочо оагIорахьара IоаткъамбE а тарлу. Из проблема — советски Iилмахоштa хьаштдолча дукхача кердача дешаех ца!.

(АПН).

Доазол дехьара

Саньердаме хIамаш

Кораяь ший тайпара хIума

«Македонера греческий Тутанхамон кораваьа», «Филиппа кийла чура шиъ тайпара гапа», — карте гIолла даьча цу тайпарча йоазошта кIал моттигерча газеташа хоам бу. Салоникски университета профессора Менолис Андроникоса култалло г. Вергиана юххерча Вергина яхача юрта (Македони, Греци) археологически охкамаш лича гучадаьлнарех. Сов чIогIа тIоараш тохарах ийккхачe санна хийтар Салоникски университета философски факультета зал Андроникосан цуй коллегашен шозшта кораяь хIамаш гулбеннарашта дIайоазийтира тIехьагIа.

Укх тIеххьарча шовзткъа шера Грецe археологий уьйла тIайизай Вергина яхача юртарча боарзо. 100 метр шорeл 12 метр лакхен боли из боарз, Iилмахоашта хетачох, ширача замалахьа нах дIабухкара къайле йоаллаш бар. 1937 шера боарзa къайле схьагучаккха хьежар ший ученикашца — Андроникосаца Вергино территоре тIера лоархIаме хIамаш леха Салоникски университета профессор Р. Роменос. 1952 шера Андроникосе цу меттe ше дIалоладир археологически балхаш. ХIъта укх шера октябре толаме чакхдаьлар дукхача шерашка до хьийга къа. 12 метр кIоарга боарз Iочуайккхачул тIехьагIа цIи хеза сaг дIавелла воалла моттиг корайир цуна. Кораяь керттера хIама — байка нах чубехка 11 килограмм гартта беза дошо кIиниг. «Вокъойча гIоздьлар тха деган кIинг хьабиллачул тIехьагIа, — пресс-конференце тьэккайкадир Андроникоса. «Чутъа тIаххаш ядар. ХIъта тIехоинахьа нажа. Зевса езача гайна дошоча гIанех ю венец уллар. Тхова корайир шитта дошо калчан, скипетр, тIехкан Iоаьнинганси ега цит», — белгалдаьккхар Андроникоса.

Уж ерригa хIамаш хIанз тахка Салоникерча археологически музейга дIаеннай. Андроникоса хетачох, Вергина яха юрт ширача Македоне столица — город Эги кхинача метте ул. Из сaг дIавелла ха македонски паччахьалкхе бокъонца телечна хиина ха я: вай зама хьалхатIера 350 — 320 шераш. Андроникос дог тийша ва, из паччахьа хиина хиларах. Цу хана, вай зама хьайоалаялалe хьалхагIарча 336 шера цхьа македонски паччахьа — Филипп ШоллагIа — Македонский Александра да мара веннавеь. Хоаш малгара, Александр ше Александрие дIавелла ма воалий. Кiинга лалла далаш Андроникаса корадаьд пилла тIеххах лаь доккхий, доаца (2,5 х 2,5 сантиметр) кортиллаги, нихь вадлIчаькей кхоъ маIача каьхен. Iилмахочоа хетачох, цар хьатойт Филипп ШоллагIчул, цуй сесата Олимпиадай, вайий Александра, паччахьа дена нахьчен сибаташ. Уж хьадаьд Филипп ШоллагIчук ший къаьстта кхинача скульптора — Леохарсоса. Андроникоса хьаккхайкадьчох, сеуж доккхача археологически гучадаьккхачох йола эггара хьалхара выводаш мара яц, цудухьа шеко йоацаш а яц. Бокъонца таьке езеш я моазткъа шера лоаьш кораяь йоккха материал. 2300 соцгIча шера боарзo хьулаяь йоллача къайлевна тIера когIар хIанз а къайъай мара деьдан. ДIаха а вахкаргда из боарзаш, айса хкар бакъде хьожаргва сов.

Е. ПЕТРОВ,
ТАСС корреспондент.

Афины.

ЧЕХОСЛАВАКИ. Копршивницерчи автозаводе арахйоачча «Татра» яхача муъ кхухьачи автомобилех ши эзар гаргга машин СССР-с кхаьчай укх шера. Царна юкъе къаьстта моттиг дIалоацаш я 15 тонн муъ кхухьe «Татра—Арктик» яхараш. Цу машинашц болх бу 50—60 градус шелал йолча а. Мелла шийла яле а водителa кабина чу йIайха хул, хIаьта лаьрхIа йоахъеш я машина хузор а, тIабетта муъ гIорабоь тIалатаргбоацаш.

СУРТА ТIА: Эпиака Зельникера «Татра-Арктик» яхача автомобила кабина вIешагIйолаш йоал.

ЧТК-ТАСС сурт.

Дунен городашка гIолла

БРАТИСЛАВА, ШИРЕИ КЪОНЕИ

Ер 976-гIа шу да Братислава йилла. Селдара къаьна йоллаше я, тахан геттара къона хет Словаке столица. Шератара шу массаза довл хьагIен тоаснигIен хул из. Цу гIулакха йоакхо ю архитектораша, Iинплонкаша, цига мел бахача наха.

Братислава мукъийоаккхаш бейнача советски тIемакой турпалал хьахьоккхаш дола сийлахь-деза мемориальни гIирсаш лаьгIача Славин яхача гув тIара дIахьежача хьаделлалу социализм хьалье йолаьча шерашка шозза совгIа территори шераьсчиача города шерра сурт. Алхха укх тIеххьарча яке шера йистошка гIолла хьалъоттий чуIеча цIенoй керда массиваш — Карлова Вес, Дубравка, Ламач, кхыяраш, керда школаш, вузаш, театраш, универсамаш.

Цхьабакъда, ший хоза бахьан долаш цIи хеза Iан Братислава. Цуьн предприятеша хьаю Словаке ерригача промышленни продукцех 15 процент. Цига я хIара шера «Дружба» яхача мехкдаьтта проводи чу гIолла уккхаза хьаухьа 9 миллион тонн гаргга советски мехкдаьтта чакхдоеха «Словнафт» яха мехкдаьттахимически комбинат, Г. Димитрова цIерагIа химически завод. «БЭЗ», «Мсоптa» яха машинаш юи прибораш юи заводаш, «Тесла» яха йоккха радиотехнически предприяти, массехк текстильни фабрикех кхачаш промышленноста предприяти санна йола ерригпаччахьолкхен лоархIамеpa йоккхий заводаш фабрикаш.

Ерригаш а хIана яц аьнно йолча заводашеи фабрикашеи хьинаре дакъа лоац вежарашха долча мехкий — СЭВ-а цхьаний социалистически экономически интеграце, кооперироване, специализаце процессе. Царех дукхахар доттагIала буламаш леладу Киева — Братиславаца йошал тесcача города предприятешна.

— Укх тIеххьарча шерашка лIахьалхашкахьа, бокхa гIа баьккхаб тха мехко, — йоах Братислава приматора Ладислав Мартиняка. — Цо даьхача толамашта юкъе доккха дакъа лаьцад Братиславо. ЯлхалгIча пятилетка (1975—1980 шш.) зарлаеш толаме кхачашъю тха города предприятешa. Хьажал шо карта тIа. Цу сийначa дъасаьна кIаьлаша хьахьокх керда тихаш, рынок, коммунально-бытовой службаш хьал мичахьа ергья. Кхъ саьна цIе бесса кIаьлаш — ужих хьалъеш латта детсадаши яслеши я. Уккхаза, е дъасаьна IажагIа поккхий кIаьдаш латтача метте хьалъоттаргья чуIеча цIенoй керда кварталаш.

120 эзар — сaг вахаргволаш лаьрхIа керда город-спутник — Петржалки, хьалъергйола Дунай дехьарча бердигахьа гIа боаккхаргбе Братиславо. Цунна лалла хьалъоттаргья приборашц еча завода корпусаш. Петржалка города центраца ювзайолийтаргья Дунайна тIехкача кердача тIаьша. Города малхбузен оагIорахьа болх бе болалургья «Шкода» яха легковой машинаш арахепаргйола автомобильни завод. Город хотьергья кердача лакхача лаанеша — кепайоазон комбинато, профсоюзий цIено, телевизиони центра кердача корпусаша. ЧIоаггIа уйла тIайохийт гонахьара Iалам лорадара. Промышленни газех фо цIенйергаола система кийчъяьй. Заводашкара арахухача хишара дIакъоастаергья зуламе химически веществаш. Карта тIара бахьара такаш — нах чубаха цIеноаш дийнача картаца предприятеех дIакъоастаяергйола гаьнаш йогIаргйола моттиг. Города малхбузехьарча дакъа тIа болх бе йолаеннача нувкаш йоагаеча фабрикал совгIа кхы цхьацха а наьмо фабрика хьалъергья. Города центре трамвайни наькъа дехка чонаш хьал а даьха, метро хьисапе лаьтта кIалгIолла масса поездаш леларгIолла машинийн билла болабе ледаl. Из булача новкъостал дергда цунен тIа эггара дикагIа лаьтта кIалгIолла долка наькъаш дехкачеи дворецаш хьалъечеи советски специалисташа, — аьлар ший къамаьл чакхдоалаш новкъоста Л. Мартиняка.

П. ШУМСКИЙ,
ТАСС корреспондент.

Югославе Социалистически Федеративни Республика. Дукхаьча мехкашка, цу даькъе Советски Союзе а чIоагIа къерлаш я Югославски предприятей марка тIалатташ йола медикаменташ парфюмерии изделеш. Е сурт даьккхаd Лесковец яхача городерча парфюмерии фабрикe.

ТАСС фотохроника.

ВОЖАТЕНА УЛЛУВ

Шаккха сеготлац № 34 йолча школа йоккхагIйолча пионервожате Зайченко Татьянай — цахаддаш пионераш ух из йолла, ух пионерски балхах дагабувла, дагардар дувца. ЙиълагIча класса дешархочо Экажев Зоврбика вожате тIадиллад, ше командир вола ший сaг чувоагIа тамуровций группа хьагул а я. шоашта тIачIоагIъяьча квартирашка гIолла цига бахача боккхийча ваха малагIа гIо-новкъостал эш хьожаш чаккхала. Шеко яц, нагахьа сана эшаш хулe, Зоврбикен цуй доттагIашеи дахча я доаккхаргда, цIагIа лостам а бергба, тика тIара дае хIама я эаргда.

Кхы а цхьа гIулакх да Зоврбика вожате тIадилла — из новкъостал деш ва дешара тIехьавусача Шевцовна. Шевцов дешара кхеташ из хилярах дац из тIехьаьисар, цуьна Iо а хайна йоагIача бесса урокаш Iомае сатуйш ца хиларах да. ХIъта цу гIулакха дукхачар масал эца йиш йолаш да Зоврбика дешар. Цудухьа цхьана урокашка кийчлу из Шевцовца.

Школе ерригa а 350 пионер ца, уж берригаш 10 отряде вIашагIтехаб. Пионерий дружино лелаю Советски Союза Турпала Н. М. Алексеева цIи. Николай Михайлович Алексеев Грозне вáь a хьалхийна a сaг хинвав. Уккхазара вахав Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа. Фронте денале гIулакхаш кaрагI а дуалаш Даьхе бахьан ший вахар хIаденнача цунна еннай Советски Союза Турпала цIи.

Пионераш болча хеет-хаста хьоаршагIа ух турпала нана. Цо цергa лораде хIаденнад воIa фронтера дайта кахьат а «Из дергаяв» яхаш цIи йола цунах журналиста Грина язъь очерк тIайола 1943-ча шера октябре араяьлча «Грозненский рабочий» газета номер а. Пионервожате ший активисташца цхьана дIаязъьяь турпала биографи. Цунна Советски Союза Турпала цIи аларах долча СССР Лакхехьарча Совета Указа чопи а Н. М. Алексеева портрета кIал хьалтеха доал пионерски цIагIа.

Иштача сета цIи лелаеча дружинерча пионерашта тоам бац из деша. Цудухьа школа ерригa а пионераш дешара кхуаш ба. «Зиэней дунен чу иниъ бар» яха пионерий кортора маршрут цIенхаштта кхоачашлю бераша. ХIара классе вIашагIъелла болх беш я кхо сaг юкъевола «скори помощ» группа. Цуьн декхар да молагIча дешархойн шина аккхара бахьан сихха кхостадар а гIуланк тоадара эшаш дале цунна новкъостал дар а. ХIъта шинъ аьккхача пионера эггара доккхагIйола тIазар да цо на тоаялца из общественни балха юкъе па ийтар.

Кхы а да белгалдаха йиш йолаш пионерашта карагIдувла дика гIулакхаш. Иштта укх шера цар гулдаьд 20 тонн тишa аьшк, 3 тонн макулатура.

ЙоккхагIйолча вожате вIашагIтехьдаьккхад пионерски активистий дешар. Шин кIира цхьа хул цар занятеш. Цига звеньевойни отрядий советий председателаши Iомалу сбораш чакхъяха, пионерашта тайп-тайпара гIулакхаш тIадехна а дар уж мишта кхоачашлу хьожаш тIахьожам лоаттабе а. Цудухьа массаза а сакъердаме хул школе чакхйоаха сбораш, еш йола экскурсеш, тIемен къахьегамен ветеранашцара вIашагIкхетараш. Цу дерригача гIулакхашка гIолла берий хьинар сомадоахаш, уж общественни вахара юкъеоаш дукха къахьет йоккхагIйолча пионервожатей цуй активов.

М. ГАДАЕВ,
хьехархо.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

САТЕМ БЕЗАШ ХИЛЧА

ФЕЛЬЕТОН

Хьал ца довзача сaго тамаш ергьяц цу хIамах. Грознерча барзIлагIча домоуправлене боххлой йайха хIамаш а йийха багIаш хул балка. Цхьаннене йIаьха пальто юв, шоллагIчуьнна лергаш Iо а хийца ондатрай цIокак яь хий тулл. Кест-кеста бе боалле авторучка Iо а биллe, дIоахда дагахь багара фо детт цар кулгашта.

— Шийла я,— йоах болх дIаболалуше Iурра чуеача цхьан йоккхача сага. — Фуд а хац, сатоха а цe могаш шийла я-ких.

— Аре Iа да... Цудухьа я шийла я, — йоккхача сагагахьа дIа а ца ерзаш, жоп лу домоуправлене йоккхагIйолча инженера М. А. Эльбаума.

Хетаргахьа, хIанз хьалхара еналц уккхаза йоккха сaг. Цудухьа инженера аьнна цо зеркал дIр аргдолаш хIама хоаделензар цуй зоьа тIа.

— Ара-м шийла йолга хьетадеш дар, цIогIа шийла я, ях аз-м.

— ЙIайха хIама тIиноке эза, — елеeпар наIаргахьа эгIа аьонна хиалсаг. — Тхо гаций хьона!

Йоккха сaг араялаьча кхы а массехк сaг вера домоуправлене фусамашка шийла хиларe латтьа. Йоккхача сага денночa тайпара цIенхешта а доацаш, бегашта а доацаш жоп лора массанена а. Кхы а дукхагIа летхьар нех еттаьш кхинача телефонаца. Ше телефона трубка хьа массаза эца массанене а цхьан тайпара жоп лора домоуправлене управляюще В. И. Харитоновас.

— Аз ма аьнн адий шуга, тха кера хIама дац. гортеплосете гIо, — цIогIа хьехтар цо. — Ерригa котельнеш цар доал деш я.

Цхьанца-шинна арабoл домоуправлене чубоьлха нах. Цхьаберaш шоеш бене вотахьм дIа ца беш Байх, кхоечам хул церна управляюще телефонаца дехна жоп хьехзарех. Бахьда, эггара хьалха ена йоккхa сaг хIанз а латташ а.

— Оаха, дохклийчар-м, цхьа торо ергьяр, — йоах цо цхьа юкь аьнначa гIолла. — Бакьда, берaш баьхьан сагогдуш-ка... бераштa вIалла мега мича маршелал.

— ЙIайха хIамаш, йIайха хIамаш ювхийта, — юха а багаш бу наIаргахьа эгIача къоначa кхелсаго.

Дохкха са а дьаьха арайоал йоккха сaг.

— Тамашийна адамаш да ераш, — йоккхагIйолча инженерагахьа Эльбаумгахьа дIаера управляющи В. И. Харитонова. — Массаза аьнна акхарга ерригa а котельнеш гортеплосета доалахьа я. Пекха ераш юха а, юха а уккхаза ух.

В. И. Харитонова хорц я ала дац, я а я котельнеш гортеплосета доалахьа. Вешта хетагу, эзараш болча бахархой йоккхо е дехкарийна домоуправлени ер аьнна, цу гIулакха доагIаш дао гортеплосетагарa хьадеза дезаш яр а из а аьнна. Из цa кхетадара харц я В. И. Харитонова.

Цхьа, е хьештале иттаза а, хинна Iиблнадац уккхаза фусамашка шийла хиларах дола къамаьл. Эггара хьалха белгалдоаккха деза фусамаш йоахьелга уккхаза ший ханнахьа дIа ца доладаьлга. Сентябрь бетта Самашкинская улицах латтача котельнена реконструкци елга дIадоладир гортеплосетo а домоуправлене а цхьана. Цу хана я кхетадош дар ший ханнахьа йоахал пургйолаш котельнена реконструкци ергa чакхдергдоаццига. Цунах тамаш яцар бахархоша. Пеххьарча цхьаккха шера ший ханнахьа бола бе йолаенаццар котельни. Е ремонт а эзаш хулар, е кхы цхьа хIама эшаш хулар. Цудухьа тIехьадоалар котельни лотвелга.

Укх шера-м цунах цхьаккха шеко хиля эшаш дацар. Котельнена реконструкци елга чоалхане хIама да. Бакьда, тамаш елга долеш дар цхьакха: из а езaлга гуш хилча, сентябрь беттега а ца кьежаьш, хьалхха а дIа хIана даьккхе зар-та реконструкци елга. Ма моттaлаш из чакхъьялча фусамаш йоахьелар аьнна. Мичара, цул тIахьагIа гучадьлар цхьацйолча моттигашка газопроводе турбаш лийлха эвар. Уж а хилаю хувца езаш. Лоаццаьлее, ноябре мара болх болабаларзар котельне. ТIаккха хIанз цо беш болча балхах вай лакха ма дийцарий. Итташ, бIаьш фусамашка тIера дIайха барзъе Iодаккхар йиш йоацаш шелал латт, бахьда, цо йIелла сеготдац домоуправлене кулгалхой.

Дешерхошта моттадала тарлу, цунга деь дIенийккхар уккхазе дерригa вIашIехьа да. Мичара, из дага а ма дохалаш. Домоуправленегарa новкъостал эшаш дукха хIамаш нийслу бахархой. Масала, кран тах, е кора кьяга бIеьг тоха безаш хул. Пелат ергьа мазамо допа «безиргче хIаменна домоуправлени оврцагIъергьа меттар. «Дац», «дац» — из доаш дика Iомадьд домоуправлене кулгалхоша. Цхьаккха хIама хипац уккхазе долаш, е кран я, е кьяга я, е хьдар я.

Хоаш да, нах бехча цIеной подъездашка, подвалашка электрически сердал йоагае дехкарийна домоуправлени хилар. Цунах дIабодa мах домоуправлене чотех ба. Бакьда, укх шера ниъ бетта подвалашкара электрически сердал дIатоадайир домоуправлене кулгалхоша. Хоаш да, подвалашка сердал йоацаш ца мегаргa. Уккхаза сов йола хIама лелаю бахархоша, кхачан продукташ лелаю. ТIаккха баьдеча моттиге хIама лаха я дIоаттаатта доацийга массане кхетадаш да. ТIаккха фу безьн да сердал дIаоадаярa! Цу гIулакхо сеготдеш боле бахархой леттъа цхьа бутт баьнна Iийнабац. Бахьда, шоашка цунах кхоачаш цхьаккха хIама доацаш санна сетийна багIа В. И. Харитонова а М. А. Эльбаум а.

— Цхьаццаболча бахархоша сердал дукхагIа йоагаю, цунга хьежжа совдоал сердалга дIадода ахча а, — йоах домоуправлене кулгалхоша.

Хоаш де, электросердал йоагаре гIулакха я ший закон хилар. Долчe, дIахоадае из закон талхадерий подвалашкара сердал, законах доагIаче тайпара гIод тоха царна. ХIаьта цхьаккха законах дац цхьа сaг, ший сaг бехкe ва аьнна ерригa бахархой халача хьалега кхоачабар.

Домоуправлене кулгалхой балхацара кхоачамбоацараш дувца валча дукха ха а къезет а доаде дезаргдар. Бакьда, кертторачарех кхы цаI а белгалдаккхалза даргдоацаш.

Вай ма-аллара, котельнена реконструкци еш а газопроводе турбаш хувцаш а Самашкинская улица тIера ерригa асфальт хьалъяйцар. Хоаш да, сенгараш яьха хилча, ниъ бохабаь хилча улицах лела хала долга. Йоачан йолча хана хоттe боал, кхыйола халонаш нийслу. Бакьда, уккхазарчe бахархоша сeдеттар, тешар дe деза гIуланк чакхдеьча улица тIа юха а асфальт юлларгхиларах. Вешта цунех хIама-м хилензар. Ше йозаьчча тайпаре йолеш я улица. Массехк дийнахьа дась чактдеккхе йиш йолаш дола гIулакх хоадам боацаш дIаьхденнад. Дукхаза хьалхадахарех ениен леттача хана улица тIа асфальт йилларе гIулакха хIама динзар гортеплосета а 8-ча домоуправлене а кулгалхоша, тIаккха хIанз лаьтта гIорадь долаш из йилла йиш йоацийга кхетадеш да. Цудухьа деша уха бераш, баьха боле нах, е кхы гIулакха боллераш шиъ-кхоъ квартал гаьнагIа гIолла лела безаш хул. Цул а новкъах дe йоачан йолаш хилча, е ишача хана подъездашка, фусамашка котташ чуккхуьаш хилар. Вайна оапалургдаца кхоачамбоацарашта латтъеш болча махан 8-ча домоуправлене кулгалхоштех юкъе хинна къамаьл уккхаза дувцача тайпара хиннад аьнна, бакьда цхьаккха шеко йоацаш да дувцаш дола кхоачамбоацараш долаш хилар я, уж кхы а дукхагIа долга а.

Хетадала тарлу, малагIа баьхьан да домоуправлене кулгалхой балхаца иштта дукха кхоачамбоацараш хилар. Хетаргахьа, сатем чIоагIа болаш нах ба В. И. Харитонова а М. А. Эльбаум а. Бецара оврцагIбоаргбер уж бахархой хьашташ кхоачашдара.

А. ДЖАНТЕМИРОВ.

ЧОВНАШ СИХАГIА ФУ ДАЬ ЕРЗАЕРГЬЯ?

Профессор Лерман Михаил керте а волаш болча СССР Iилмай Академе биологически химе Институтем 1-ча Московски медицински институтен болхлоше хьацаьхкад клеткаш чIоагIа окъайолийташ йола вещесташ аькъенначул тIехьагIа мара царга хоттапургйоацилга. Цхьабакьда, керттердер — биохимикаша иштта кийчъяьй уж соединенеш хьакъоастаярен цIеньярен методаш.

Из дукхагIа болаш я тохкамхоша цицхолгий дийнк дерзадеча клеткашцара хьакъоастаяь веществаш. Цар новкъостала вIашIехьдаьннад хьийбай човнаш ерза ха геттара лоацъе. Дарбе де доладаьча 10-ча дийнахьа лаьрхIа хиначул 2—3-за дукхагIа, 15-ча дийнахьа — 5—10-за дукхагIа вIашкаера!

Човнаш сихагIа ерзаеш дола дарбаш дукха я де доазаш. Цхьабакьда, уж дарбаш вIашхьацадзем бовккхаш дора. ХIъта хIанз човнаш ерзара бокъонца дола баьан корадаьд: из я клеткаш цоаш тоземеттаухтаеча, массаза а ияр мо, е уж екъаш. е човнах боалпен из вIашкаухазача хьисаперен бувзама хьовса хьахулийтача формеех цаI. Цхьаьаз йолаьц клеткаш юха а екъаяле. Хьалхарча даькъе дегI дайташ йола факторaш — белкови Iалама гормонаш — вIаши ювзалу специфически рецепторашца — клеткашта тIагIоллерча «приемникашца». Цу тайпара цхьа санна чIоагIлу синтеза, цу даькъе молекуларин дозал вIазига доаш йолча соединеней а синтеза процессаш. Клетка чу Iо а Iайя, цу вещесташе вохк даькъага — «тIеьхен памяте» —ДНК — хьаш йола молекулаш вбаарга йоаккх из. Клетка чу ДНК шолга набор ма нийсъеллинга а, екъаяла торо хул цун.

Гистологически анализаша хьагъеккхачох, Iилмахоша хьакъоастаьча дегI дайтачен вкъайолийтачен стимуляторашa керттарчa даькъе цIийн кердa клеткаш хьахиларгa кхоачаву, лимфоцита а нейтрофилий дукхал башха хувцe цa луш юсача хана. Цу башхалоно догдоахийлга хулийт, хьакъоастаь веществаш дукхача моттигашка, цу даькъе инфаркт миокардана дарбe деча хана а, медикашта пайдане хургхиларгa.

Валерий КУЗНЕЦОВ,
биологически Iилмай кандидат.

(АПН).

ГОРОДА ГРОЗНЕ ГРАЖДАНАШКА!

Нагахьа санна шоаш хIанз чудаха фусамаш (бахача наьха шоай доалахьара цIеноаш доаш) Грозный городерчен, Советски Союза кхыча городашкарчен нах бахача моттигашкарчен фусамашца хувца езаш гIулакх шоана нийсденнадале дIаала, е хоам бе.

ГРОЗНЕНСКИ ЖИЛИЩНИ УПРАВЛЕНЕРЧА

Нах баха фусамаш хувцара дешашта йолча бюрога

Бюро я города чухьара а кхыча городашкара а нах баха фусамаш хувцара хьакъехьарча предложеней (хоамий) картотека.

ФУСАМАШ ХУВЦА ЛОВШБАРАШ ЦИГА УЧЕТЕ ДIАОТТА ЙИШ Я

Хатта а довза а ловчоа ер адрес да: гор. Грозный, Революце проспект, 1.

Телефон: 2-60-08.

ПРОФСОЮЗНИ ОРГАНИЗАЦЕЙ, ПРЕДПРИЯТЕЙ, УЧРЕЖДЕНЕЙ, ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ КУЛГАЛХОЙ ТЕРКАМГА!

Школьни каникулаш йолча деношца Нохч-ГIалгIай республикански геникий театре 1977 шера 28 декабре денз 1978 шера 10 январе кхачалца кердача шера хеталь цIей дезлеш хургда.

ПРОГРАММА ЮКЪЕ ДА:

1. ГIор-Дадеи Снегурочкаи дакъа а лоацаш деш дола кердача шера цIейна хеталь

ЛОВЗАРАШ, ХАЛХАРАШ, ХОРОВОДАШ.

2. «ЦаI массанена тIехьа, массаш цхьанена тIехьа» яха спектакль.

ЦIей дIадоалалу хIара дена 10 сахьат, 12 сахьати 30 минотй, 15 сахьат даьлча.

Коллективно театре баххара йола заявкаш хьаед театро.

Театрера телефон — 2-08-51.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 декабрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуьйрийнара гимнастика. 9.30 — «Низбараш, майрабараш, кадайбараш». 10.00 — Дж. Герман. Музыкальни камеде Свердловски театра «Хелло, Долли!» яха спектакль. 14.30 — Iалмаш — популярни фильма программа. 15.20 — Города Архангельски хоровой капелла концерт. 15.45 — А. Конан-Дойла творчество. 16.25 — Лыжни спортах йола Ерригсоюзни йахь (маIанах — 15 километр). Красногорскера передача. 17.00 — «Кагирхой адресаш». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Деррига хар лоа сона». Киножурнал. 18.25 — «Панама. Мехка хIакзарадар а хургдар да». Панама халкъа партe Генеральни секретара Рубена Дарио Соуса хьамаьл. 18.40 — «И. Тинеердиева лирически иллеш» яхача фильма-концерта премьера. 19.00 — «Сиг. Лаьтта. Всеелени». Передача дIахьу Советски Союза шозза Турпала, СССР летчика-космонавта В. И. Севастьянова. 19.45 — Центральни телевидене экрана тIа эггара хьалха. «Хьалхара ЧIагарг» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Театральни вIашагIкхетараш». Передача дIахьу РСФСР халкъа артиста М. Владимирова. Нистсьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Бераштa йола мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.35 — «Дунен хьалкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала). 18.50 — «АСУ бола беш я». Телевизионни документальни фильм. 19.00 — Халкъа депутатий советашка. «Деша боаьо хилар». 19.20 — Киножурнал. 19.30 — Социалистически хьа экран. Ачхой-Мартановски район (нохчий меттала). 20.00 — «Пущкина байташ». Телевизионни фильм.

28 декабрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуьйрийнара гимнастика. 9.30 — «Говза кулгаш». 10.00 — «Хьалхара чIагарг» яха художественни фильм. 11.15 — «БIаргагушдар — теша хадар». 14.30 — Кинопрограмма. 15.15 — Г. Х. Андерсена фаьлгаш. 15.45 — «Седкъа». Бераштa йола киноальманах. 16.10 — Лыжни спортах йола Ерригсоюзни йахь (кхалнах — 10 километр). Красногорскера передача. 17.00 — «Тазаи Iилма». 17.30 — «Лай карусель». Берий художественни самодеятельноста концерт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Спортивни шера итогаш». 19.05 — «Испански иллеш». ДIаоал РСФСР заслуженни артиста Р. Бобринева. 19.25 — «Деккарашта дIаьнха я хьажар». Нижнетагильски металлургически комбинатера репортаж. Передачe дакъа лоацаш я КПСС Свердловски обкома хьалхара секретарь Б. Н. Ельцин. 19.40 — «Спортлото» тираж. 19.50 — «Аз а Ферт а» яхача телевизионни спектакла премьера. Автор Федоров. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «ШерагIа бе гоI». Эстрадни программа. Нистсьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Бераштa йола мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35 — «Декабре илат». Телевидене Грозненски студе киноочерка премьера. 18.45 — «Дика ноr - уйла йолча хана», Грозненски баракъаш тесача производственни объединене коллектива йолча. 19.15 — «Къилбаседа Кавказ». Киножурнал. 19.25 — «Старт». Спортивни телевизионни журнал. 19.55 — Кинонихьбара альманах.

Тахан республике гIоллен Грозне морхаш а йолаш, лоа а делхаш, ша билла а йолаш, малхбузехьара секунде 3—7, цхьайолча хана 12—18 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 2—7, Грозне 4—6 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 8—13, дийнахьа 1—6 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурай отделий — 3-41-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта бовхама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-41-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувла шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ02524. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 9816.